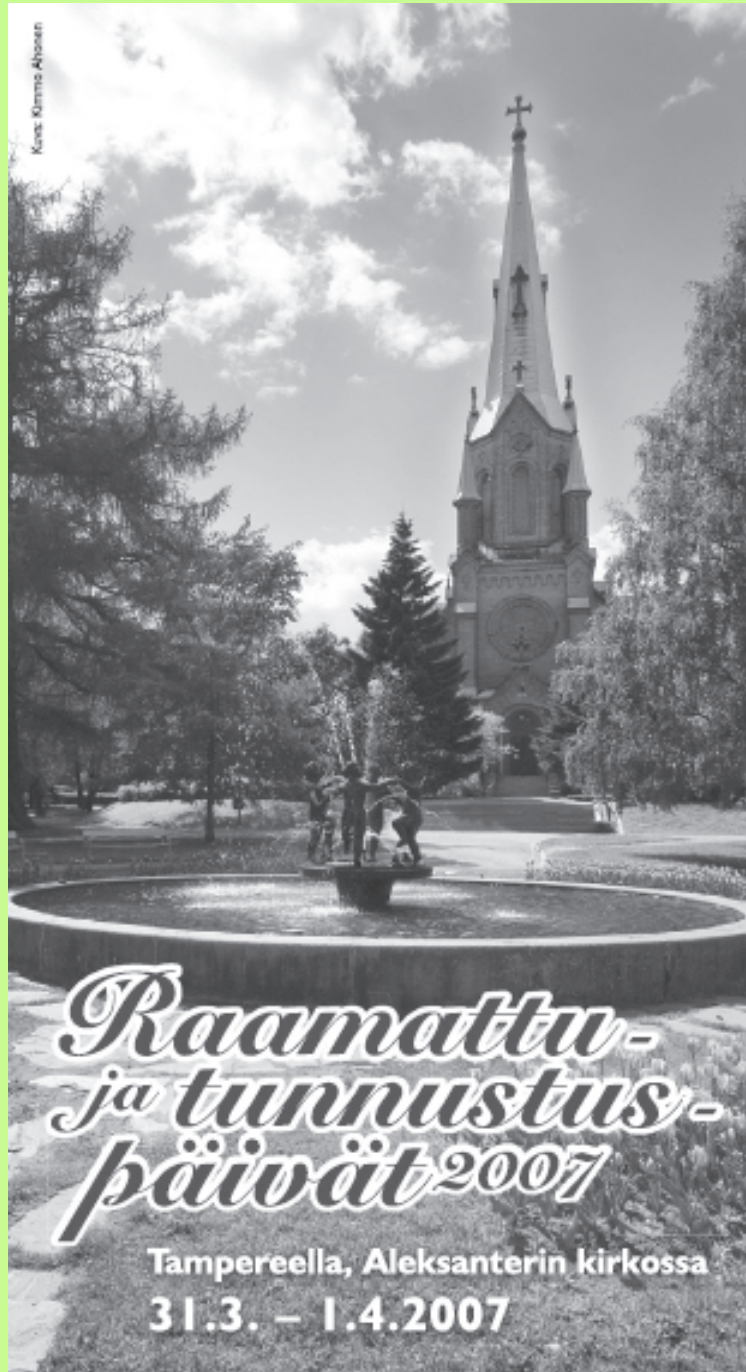

SISARENPOIKA

Paavalin synodi tiedottaa
Paulussynoden meddelar
1/2007

SYSTEMERSONEN

Kuva: Kirsimmo Ahonen

*Raamattu-
ja tunnustus-
päivät 2007*

Tampereella, Aleksanterin kirkossa
31.3. – 1.4.2007

Järjestäjät: Suomen teologinen instituutti, Ev.lut. Lähetysyhdistys Kyliäjä, Länsi-Suomen Rukousvaltan Yhdistys, Paavalin Synodi, Pyynikin seurakunta, Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen, Suomen Ev.lut. Opiskelijajä Keuhkokuoliyhdistys, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Suomen Raamattuopiston Säätiö

JÄÄVÄTKÖ USKOVAT KANSANKIRKKOON?

*Juha Muukkonen
Päätoimittaja, pastori
Tornio*

Pääkirjoitus

Pyhään Raamattuun ja vanhan jakamattoman kirkon kolmeen uskontunnustukseen sekä näitä oikein opettaviin luterilaisiin tunnustuskirjoihin sitoutuneet pastorit ovat viime aikoina saaneet kuulla kansankirkon johtajien suusta järkyttäviä kommentteja: ”Tee itse johtopäätökset (eli eroa virastasi)!” ”Jos kastat, niin se on poliisiasia!” ”En salli jumalanpalvelusten toimittamista ilman naispappeja; se olisi rikollisen toiminnan suosimista.” Samaan aikaan naispappi, joka on julkisuudessa kertonut siunanneensa rekisteröidyn parisuhteen eli homoliiton, saa piispalta täyden vapauden jatkaa toimintaansa.

Uskoviin torjuvasti ja jopa vainohenkisesti suhtautuva - ja samaan aikaan räikeät Jumalan sanan vastaiset synnit siunaava - uskontolaitos on menettämässä viimeisiäkin uskottavuuden ja kristillisen uskon rippeitään. Kansankirkon jäsenten ja yhä edelleen jopa työntekijöiden joukossa on Jumalaa pelkääviä, Hänen sanaansa kunnioittavia ja ristin Jeesusta rakastavia kristittyjä. Mutta enemmistö päätösten varassa kulkeva kansankirkon hallinto tekee vuosi vuodelta leveämmäksi sen kuilun, mikä vallitsee profeetallisiin ja apostolisiin kirjoituksiin sitoutuvan Kristuksen

Kirkon ja toisaalta verovaroin toimivan uskontohuoltolaitoksen välille. Suomen evankelis-luterilainen kirkko -nimestä on tosiasioiden valossa kaiketi jäljellä monin kohdin enää vain sana ’Suomen’, ainakin jos ymmärrämme kirkko-sanana tarkoittavan niitä, jotka uskovat Jeesukseen.

Tuhannet kristityt ovat viime vuosina tehneet tästä jakomielitautisesta tilanteesta omat johtopäätöksensä ja lopettaneet kirkollisveron maksamisen. Ratkaisu on monen kohdalla jostain näkökulmasta ymmärrettävä. Julistetaanhan esimerkiksi Kuopion ja Helsingin hiippakunnissa kirkollisverojen turvin avointa ja häpeämätöntä antikristillistä, kuulijansa kadotukseen johdettavaa oppia. Sellainen pastori, joka kieltää Jeesuksen täyden jumaluuden ja lihaan tulemisen (neitseestäsyntymisen) on antikristuksen lähetti (1. Joh. 4:1-6). Samoin pastori, joka ei saarnaa esimerkiksi avo- tai homoseksuaalisessa suhteessa elämistä tai abortin tekemistä synniksi, johdattaa kuulijansa paatumukseen ja kohti helvetin tulista järveä (1. Kor. 6:9-10, Ilm. 21:8). Miksi uskovien pitäisi vapaaehtoisesti rahoittaa tällaista pimeyden työtä, kyselee moni.

Kirkollisveron maksamisen lopettaminen ei välttämättä kuitenkaan auta tätä kansaa parannukseen. Erityisesti jos uskovat jättävät omat paikkansa seurakunnan työntekijöinä, raamattu- ja rukouspiirien vetäjinä ja jäseninä, pyhäkoulun opettajina ja erilaisissa luottamus- ja hallintotehtävissä, niin tilanne vain pahenee. Uskovien kaikutessa harhaopit saavat kansankirkossa täydellisesti vapaan temmellyskentän. Ja tätähän jo muutaman piispan tunnustuksellisille osoittama kehoitus ’Erotkaa ja perustakaa oma (tunnustus)kirkko’ ajaa takaa. ”Häipykää pois kuuluvista ja näkyvistä.” Tähtäimessä on Perkeleen täydellinen hallintavalta tämän kansan uskontohuoltolaitoksessa. Sellainen kansankirkon jäsen, joka järkähtämättä pysyy Raamatun uskossa ja tunnustuksessa, on piikki harhaoppisten lihassa ja todellinen uhka Saatanan kirkolle. Hyvänä esimerkkinä tästä on Siilinjärven seurakunnan jäsen Kalle Väätäinen, joka sai tammikuussa Ruotsin Lähetys hiippakunnassa (Missionsprovinsen) pappisvihkimyksen toimiakseen Kuopion Pietari-yhteisön paimenena. Jos Kalle ei olisi kuulunut kansankirkkoon, niin luopiot eivät olisi korvaansa

lotkauttaneet hänen
pappisvihkimyksestään.

Kansankirkon jäsenyyden säilyttäminen ei tarkoita sitä, että vähimmäissäkään määrin mukauduttaisiin vallitseviin harhoihin. Useimmilla paikkakunnilla varmasti pelastavan tunnustuksellisen Jeesuksen uskon syntyminen ja säilyminen vaatii oman rinnakkaisen kirkollisen rakenteen luomista: luopioiden käsissä olevista tuomiokapituleista riippumattomat omat jumalanpalvelukset ja paimenet sekä itsenäinen talous. Kansankirkon sisällä toimivat itsenäiset tunnustukselliset jumalanpalvelusyhteisöt ovat todellinen uhka Pahalle. Tällä alueella käydään nyt eturintaman hengellistä taistelua - niin kuin myös niissä paikallisseurakunnissa, joissa on vielä jäljellä tunnustuksellisia työntekijöitä tai äänensä kuuluviin saavia seurakuntalaisia.

Tunnustuksellinen kansankirkon työntekijä tai muu jäsen haastaa olemassaolollaan tämän maailman ruhtinaan vallassa elävät parannukseen: Jokaisen kansankirkon työntekijän ja jäsenen tehtävä on tunnustuksen mukaisesti elää jokapäiväisessä parannuksessa, synnin poislaittamisessa ja uskossa Raamatun Jeesukseen. Sinäkin, hyvä lukijani, saat juuri tässä ja nyt jättää kaikki lankeemuksesi ja syntisi, niin opin kuin arkipäivän elämän alueella, Jeesuksen ristin juurelle. Saat kuulla Golgatalta ihanan evankeliumin ja armahduksen sanan: **”Sinun syntisi on annettu sinulle anteeksi. Mene, äläkä enää syntiä tee.”**

KRISTUS, KIRKON HERRA

Juhani Koivisto

Pastori, Paavalin Synodin tuki ry: n hallituksen pj.

Ryttylä

Niin ette siis enää ole vieraita ja muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä, apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus, jossa koko rakennus liittyy yhteen pyhäksi temppeliksi Herrassa; Ef. 2:19-21.

Paavalin Synodi on järjestänyt vuosittain palmusunnuntain viikonvaihteessa kirkkopäivät. Tänä vuonna osallistumme Raamattu- ja tunnustuspäiville Tampereen Aleksanterin kirkossa 31.3.-1.4.2007.

Toivotamme teidät tervetulleiksi näille Raamattu- ja tunnustuspäiville Jumalan sanan kohdalla, joka korostaa kristillisen kirkon ainutkertaista perustusta. Päivien teema muistuttaa siitä, kenellä tulisi olla valta kirkossa: Kristus, kirkon Herra.

Kristillisen uskon perusteisiin kuuluu sen apostolinen perusta, joka lausutaan julki tunnustuksessa. Tunnustus on luonteeltaan kokonaisuus, jossa mitään osaa ei voi ottaa pois tai jota ei voida kaventaa. Tässä mielessä se muistuttaa rakennusta, jossa eri osat liittyvät yhdeksi kokonaisuudeksi.

Elämme aikaa, jossa näitä perusteita ei tiedosteta tai ne tarkoituksellisesti halutaan vaihtaa joksikin muuksi. Jotkut meidän ajassamme ja kirkossammekin haluaisivat rakentaa jollekin toiselle

perustalle kuin Pyhän Raamatun pohjalle. Toiset taas haluaisivat kaventaa tunnustuksen sanoman tai muuttaa sitä osittain. Ajassamme elää voimakkaasti aate, jossa jokainen itse rakentaa oman uskonsa eri aineksista.

Tämän vuoksi kirkon apostolisesta perustasta ja olemuksesta joudutaan käymään ajassamme rajankäyntiä. Kristillinen kirkko on kaikkina aikoina uudistunut vain palaamalla perusteisiinsa. Näin se on joutunut torjumaan sellaisen uudistusvaatimuksen, jossa perusteet uudistukseen etsitään sen oman perustan ulkopuolelta esimerkiksi ajan aatevirtausten uudistusohjelmista. Jokainen aika haluaa tarjota omat herransa myös kirkkoon Kristuksen tilalle. Siellä missä näin pääsee kokonaan tai osittain käymään, syntyy yhteyttä vaarantavia häiriötiloja, sanoman ja lähetystehtävän vääristymistä.

Raamattu- ja tunnustuspäivät kutsuvat palaamaan kokonaiseen apostolisen uskon kaventamattomaan perustaan. Kutsumme sinuakin kuulemaan rohkeita näköaloja ajastamme ja virvottumaan Jumalan sanasta ja ehtoollisesta.

VIELÄKÖ TEHDÄÄN PAKANALÄHETYSTYÖTÄ?

Paavalin Synodin Paastonajan kirkkopäivät Lapin kirkko 8.4.2006

Anssi Simojoki
Pastori, TT
Nairobi, KENYA

Pyhäkön lamppu ja pamppu

Historiallisilla Kalajoen käreillä v. 1841-1842 jaettiin heränneille papeille ja maallikoille tuomioita mm. pakanalähetystyön kannattamisesta kaiken muun lisäksi, mihin he olivat syyllistyneet silloisen maallisen ja kirkollisen esivallan silmissä tullessaan hengelliseen herätykseen. Tämä tuomitukseksi tulemisen ja viraltapanojen häpeä koitui varsinkin pian heidän pysyväksi kunniakseen. Sen sijaan heidän syyttäjänsä ja tuomarinsa tämä muodollisen kirkojuristerian kukkanen on auttamatta ja pysyvästi häpäissyt. Tuomitsemalla väärin muita, he tuomitsivat ja häpäisivät itse itsensä. Niin käy, kun ei ainoastaan hyljätä Jumalan sana vaan vallantäyteyden kiihkossa käännänyt niitä vastaan, jotka pitävät tuosta sanasta kiinni, joilla Johanneksen Ilmestyksen sanoilla on 'Jumalan sana ja Jeesuksen Kristuksen todistus'. Niin käy, kun pelätään herroja eikä kirkon Herraa. Kaikkivaltias Jumala ja kirkon Herra kuitenkin kääntää kaiken, myös tällaiset vihan tuomiot omaksi kunniakseen ja kalliisti lunastamansa kristillisen seurakunnan parhaaksi. Englantilainen 1700-luvun runoilija William Cowper tunnusti virressään: "Jumalan tiet on salatut ihmeitä tehdessään ..."

Elämme ajassa, jossa virallinen pyhäkön lamppu enää himmeästi savuttaa mutta pyhäkön pamppu sen sijaan yhä herkemmin heiluu, tosin kovin valikoivalla tavalla. Ne, jotka ovat avoimesti harhaoppisia ja elävät katumatta julkisyyneissä, voivat odottaa ymmärtävää, pehmeää, myötäelävää silittelyä kirkossa:

Kukapa heittäisi ensimmäisen kiven, koska kaikki pääsevät taivaaseen! Mutta voi sinua, jos uskot Paavalin tavoin Pyhät kirjoitukset! Silloin olet pahassa pulassa, kuten oli apostoli Paavalikin. Historian, myös kirkkohistorian opetus on näet se, että siitä yleensä emme opi mitään. Laitilan rukoilevainen maallikkoinen Väinö Aerila usein toisti seurapuheittensa lopussa Martti Lutherin ajatusta: *"Ymmärtäväiset näistä vaarinottavat, mutta jumalattomat pitävät heidän pahan menonsa."*

Pamppua lähetysten läpimurron kynnyksellä

Kalajoen kärejät pidettiin aikana, jolloin yli Euroopan samoin kuin Pohjois-Amerikankin kulki kansanherätyksen aalto toisensa jälkeen. Tunnustuksellinen luterilaisuus elpyi Valistusajan järkeisopin jääkauden jälkeen, kun tavalliset seurakuntalaiset löysivät luterilaiset Tunnustuskirjat ja niistä oikean uskon. Herätyksen tytär oli lähetys. Se nousi esille joka puolella silloista kristikuntaa. Siksi kaukaisen Suomenkin suuriruhtinaanmaan heränneet etsivät Tunnustuskirjojen suomentamisen ohella keinoja luterilaisen lähetystyön tukemiseksi.

Jälkeen päin voidaan nähdä, miten lähetystyön aika oli Suomessa silloin jo aivan erityisellä tavalla tulossa. Vain vähän yli kaksi vuosikymmentä myöhemmin v. 1868 Suomen Lähetysseuran ensimmäiset lähetit lähtivät purjehtimaan Helsingistä kohti Lounais-Afrikkaa. Lähetys kasvoi ja laajeni Suomen luterilaisessa

kirkossa yli vuosisadan ajan. Eri tavoin ja yhä tehokkaammin kirkkokansa valjastettiin tukemaan pakanalähetystyötä. Lähetystyö sai myös yhä selkeämmin paikkansa luterilaisen kirkon hallintorakenteessa. Uusia lähetysjärjestöjä syntyi, uusia työaloja avattiin eri puolille maailmaa. Muidenkin kirkkokuntien tekemä lähetystyö on kasvanut voimakkaasti.

Laskuvesi ja ehtyvät virrat

Rukoilevaisten kesäseuroissa Luvialla heinäkuussa 1996 eli vuosikymmen sitten esitin ajatuksen, että maailmanlähetys, erityisesti perinteisten kirkkokuntien harjoittama lähetystyö on kasvunsa ja voimansa vuosikymmenien jälkeen joutunut vaiheeseen, jota kutsuin laskuveden ajaksi. Herätyksen ja lähetysten historiallinen vahva vuoksi on kääntynyt pakoveden luoteeksi. Esitelmää Luvian kirkon ovella kuunnellut, nyt jo edesmennyt kirkonmies oli jälkeensä kuulemma todennut, että "taas se Anssi liioittelee." Vuosikymmenen mentyä olen yhä vakuuttuneempi siitä, mitä silloin Luvian kirkoissa lausuin: Maailmanlähetyksessä on käynnissä laskuveden ja uusjaon aika. Ehkä puhe laskuvdestä on sikäli harhaanjohtava, että sellainen aina edellyttää uuden nousuveden aikaa määrätyn ajanjakson jälkeen. Kun ajattelen perinteisten kirkkojen lähetystyössä tapahtuneita suuria muutoksia, en enää ole taipuvainen suoralta kädeltä uskomaan niiden valoisampaan tulevaisuuteen. Laskuveden sijasta voi puhua myös lähetysten virran ehtymisestä alkulähteiden kuivuudessa. Itä-

Afrikassahan sellainen on tuttua. Psalmin 65:9 mukaan Jumalan virta on kyllä vettä täynnä. Entä sitten, jos ei voi enää olla varma, onko kirkkomme lähetyksen perinteikäs ja muistorikas uoma enää Jumalan virta vai jotakin vallan muuta? Tämä vakava kysymys on sanellut myös esitykseni otsikon: “Vieläkö tehdään pakanalähetystyötä?”

1800- ja 1900-luvun kansanherätysten aallot loivat Suomessa itsessään lähetykselle piileviä voimavaroja. Se, joka on Pyhän Raamatun opetuslapsi uskossa, opetuksessa ja tunnustuksessa ei voi kiertää Jumalan pelastavaa tahtoa ja sen toteutumista Kristuksen käskyssä. Se on apostoleille eli koko kristilliselle kirkolle, Kristuksen pyhälle seurakunnalle annettu tehtävä. Paavalin mukaan se on ristien pätkähuullu saarna. Matteuksen evankeliumi alkukirkon katekismuksena antaa sen sisällöksi kaikkien kansojen kastamisen ja opettamisen. Markus määrittelee sen evankeliumin saarnaamiseksi kaikille luoduille. Luukkaan mukaan sen on parannuksen saarna ja syntien anteeksiantamista Jeesuksen nimessä. Johanneksen mukaan apostolinen lähetystehtävä on taivasten valtakunnan avaimien käyttäminen Pyhässä Hengessä. Nämä Jeesuksen Kristuksen antaman lähetyskäskyn eri puolet eivät tietenkään ole ristiriidassa keskenään vaan yhdessä syventävät jumalallisen tehtävän ja kirkolle annetun käskyn toteuttaa Aabrahamille annettu lupaus, koska sen täyttymisen aika oli tullut: **“Sinussa ja sinun siemenessäsi tulevat kaikki maan sukukunnat siunatuiksi.”** Koko Vanhan Testamentin oli tultava täyttymykseensä. Ajan täyttymyksessä Jumala itse Pojassaan eli Jesajan kirjan ‘Immanuel’ – ‘Jumala meidän kanssamme - ja pelastuksen vieraspitojen isäntä, Israelin Jumala ja Herra, on omiensa keskellä ja aukaisee pelastuksen portit kaikille pakanoille koko maailman autuudeksi.

Jokainen kristitty, jolle Jumalan sana on alkanut puhua ja avautua, ymmärtää tämän, heikommin tai paremmin. Siksi vuosikymmenestä toiseen lähetystyö oli Suomessa olemassaolevien, herätysten luomien mutta monin paikoin vielä uinuvien voimavarojen herättämisestä ja valjastamisesta käyttöön. Yksityisten lähetysten tukijoiden vaikutuksesta heidän joukkoonsa liittyivät paikalliset seurakunnat talousarvio määrärahoillaan. Kuitenkin sekä Outokummun kuparikaivoksen, että monen öljylähteen tarina muistuttaa siitä tosiasista, että uusiutumattomat luonnonvarat, olkoot kuinka runsaita tahansa, eräänä päivänä loppuvat. Sambian-Kongon kuparivyöhykkeellä tämä on myös tunnettu. Nyt siellä on käynnissä vaihe, jossa vanhoja kuonakasoja rikastetaan jaloksi metalliksi, koska kaivostoiminta alkuaikoina rikastamisprosessi oli varsin suuripiirteinen, ja paljon kuparia, kultaa ja hopeaa jäi ehtyvän kaivosalueen jättiläismäisiin kuonakasoihin. Hyvä näin, mutta eräänä päivänä nuo kuonakasatkin on kaikki käsitelty, ja kupari ja muut arvometallit ovat sitten aivan oikeasti loppu. Tällainen kehitys on selvästi nähtävissä monissa perinteisissä kirkkoissa ja lähetyksissä. Kun Jumalan sanan vaikuttama herätys ja uusi elämä ehtyvät, lähetystyökin alkaa hiipua. Herätyshän avaa Raamatun, Raamattu maailmanlähetyksen. Entisten herätysten joukot alkavat lippujen alla harveta. Kokonainen perinteinen, harras lähetystyön ystävien sukupolvi katoaa seurakunnista. Lähetyspiirit vähenevät ja loppuvat. Tällainen poistuma voidaan jonkin aikaa korvata talousarviovaroilla. Tämäkin tie on jossakin vaiheessa kuljettu loppuun, kun kirkon ylläpidon rakenteen ylläpitäminen alkaa vaatia liikaa rahaa suhteessa kutistuneeseen jäsenmäärään, kun muut suositummat hankkeet vaativat kirkon supistuvan talousarvion panostuksen kuin yhä epämuodikkaammaksi käyvä ihmisten

käännyttäminen toisista uskonnoista kristityiksi.

Byrokratian tie poliittiseen teologiaan

Teologiset eli uskonopilliset syyt vaikuttavat jo muutosta, jossa kirkko kääntyy pois pakanalähetystyöstä ja jumalattomien nimikristittyjen evankelioimisesta eli uskon mukaisesta toiminnasta erilaisiin hyviin töihin. Lähetykset ovat jo vähemmistöissä Suomen monipuolisen kansalaisjärjestötoiminnan joukossa. Ne järjestöt myös osaavat auttaa ja kehittää maailmaa. Herätyksen hiipuessa on lisäksi tarjolla viihdelinjat: Hartaiden lähetysseurojen ja -juhlien sijaan iloista Oktoberfestiä torvisoiton, oluen, makkaran, tanssin ja muiden mukavien asioiden kanssa. Tälläkin alueella kirkko ja lähetykset ovat hyvistä yrityksistä huolimatta lopulta huutolaislapsia kovan, maallisen viihteen tosi osaajien rinnalla. Pudotaan aina väliin, kun hurskaat ja hartaat eivät syty huvittelemaan ja heitä huvittomammat menevät lopulta pois paremman viihteen perässä. Lähetystyöä kuolee, koska väki on kaikonnut ja kaikkooa niistä.

Joissakin kirkkoissa kuten Saksassa, Englannissa ja Ruotsissa on innolla yhdistetty lähetykset kirkon keskusbyrokratiaan. Myös Suomessa sellaisesta on puhuttu vuosikymmenet, milloin maanitellen, milloin uhkaillen. Tällainen yhdistäminen ja keskittäminen on eräs varimmista keinoista lamauttaa perusteellisesti kristillinen lähetystyö, koska sellaisessa rakenteessa maallistuneen kirkon kontrolli on suurin ja tarve oikeasti tehdä lähetystyötä on kaikkein pienin. Pyhäkön pamppu on aina paikalla. Tällaiset byrokratiat myös valikoituvat turvallisesti sellaisiin käsiin, joissa ei ainakaan Jumalan sanan kirkas valo silmiä häikäise. Kuuluisan edesmenneen englantilaisen prof. Nortchote Parkinsonin lain mukaan tehottomuus

kasvaa keskitetyissä byrokraatioissa potenssiin.

Byrokratian mausoleumista lähtevä lähetystyö tulkitaan lännessä tutulla marxilaisella menetelmällä uudelleen: puhutaan epäselvästi antamalla vanhoille sanoille aivan uusi merkitys. Näin kaikki muutetaan ja kaikki muuttuu toiseksi, vaikka puheenparsi kuulostaisi tutulta ja turvalliselta: Jumala, Kristus, Jumalan armo, evankeliumi, pelastus, rauha, vanhurskaus, sovitus, Jumalan valtakunta, kirkko, usko, taivas, kadotus. Sanojen perusteella voisi näyttää siltä, että edelleen ollaan Kristuksen antaman lähetyskäskyn työssä, mutta puheiden ja tekojen sisältö on saatu aivan muualta kuin Pyhästä Raamatusta, Jumalan sanasta. Tuore esimerkki tällaisesta epäselvästä ja monimielisestä kielipelistä on Luterilaisen Maailmanliiton tuore lähetysasiakirja, joka v. 2005 ilmestyi suomeksi nimellä 'Lähetys kontekstissa. Muutos, Sovinto, Voimaannuttaminen'. Tässä asiakirjassa on kaikki mahdollinen kirkkoon ja lähetykseen liittyvä sotkettu sanapuuoksi, jonka jokainen voi ymmärtää omalla tavallaan. On kuvaavaa, että asiakirja, jonka pitäisi selventää luterilaisten kirkkojen lähetystyötä, on monimielinen kuin antiikin Delfoin Pythian oraakkelit, että tarvitaan erityisen oraakkelipapisto luomaan mutina selväkieliseksi sanomaksi. Asiakirja on kuitenkin selvästi liukunut siihen poliittisen teologian hurmahenkisyyteen, joka aikanaan oli tuhota uskonpuhdistuksen 1500-luvulla, joka aina nostaa päänsä

poliittisissa ääriilikkeissä, kun haihattelijat ja kiihkoilijat pääsevät asialle. Hurmahenget ja haihattelijat ovatkin tehneet uutterasti työtään Luterilaisen Maailmanliiton Geneven päätoimistossa 1970-luvulta lähtien. Sillä vuosikymmenellä maailmanliiton jäsenkirkoissa ja itse maailmanliitossa kirposi toisen maailmansodan jälkeisen konservatiivisten kirkonjohtajien sukupolven ote. Tämä kirkonjohtajasukupolvi oli nimenomaan konservatiivinen, ei niinkään tunnustuksellinen. Se uskoi maltilliseen luterilaiseen uudistukseen kansankirkkojen piirissä, mutta jyrkkinä pelättyjen tunnustuksellisten kannanottojen pelossa sekä asiakompromisseilla että henkilövalinnoilla enimmäkseen valmisti tietä seuraajasukupolvelle, joka on perusteellisesti tuhonnut niin LML:n kuin sen jäsenkirkkojenkin luterilaisuuden Saksassa, Yhdysvalloissa, Pohjoismaissa, myös Suomessa. Avainpaikoille nousivat liberaalit, joille ei koskaan ole ollut yhtäkään totuuskysymystä, vain suhdanteiden myötä muuttuvia tarkoituksenmukaisuusratkaisuja. Iankaikkiset ja taivaalliset totuudet ovat muuttuneet maallisiksi ja poliittisiksi kulauseiksi. LML pyrkii rahoillaan käytännölliseen ja opilliseen valta-asemaan maailman luterilaisissa kirkoissa. Jumalan lain ja evankeliumin ero on auttamatta menetetty. Kristuksen todellinen Raamatun sanan mukainen mystinen ja sakramentaalinen läsnäolo on kadotettu ja kadotetaan erilaisiin symbolitoimintoihin ja -uskomuksiin, jotka hyvin tunnetaan poliittisten ääriilikkeiden historiasta. Niissä uskotaan, että aatteen ja johtajan henki on kansamme joka päivä. Neuvostoliitossa laulettiin siitä, miten sosialismin rohkentama vahvistan tuha vuotisen Vladimir Iljitš Leninin tekojen muisto ja henki Neuvostoliitossa oli aika, että Iosif Stalin nosti Jumalan kaikkivaltiaana ja kaikkiviisaana isänä ja aurinkona. Kiinassa ja

lännessä palvotun Maozedongin valtakausi koitui yli 70:n miljoonan ihmisen surmaksi. Onko modernin lähetysten Kristus jonkinlainen Ernesto Che Guevaran pyhimyksenkaltaisena esitetty kasvokuva t-paidassa? Tällaiseen vertauskuvalliseen maailmaan liberaalit, jotka itse eivät usko eivätkä antaisi toistenkaan uskoa, mutta jotka saddukeusten ja fariseusten tavoin pitävät synagoogan ensimmäisistä istuimista kynsin, hämpäin kiinni, ovat työntäneet Kristusta Vapahtajaamme ja hänen iankaikkista armon valtakuntaansa täällä maailmassa.

Kristinuskonvastainen Länsi-Eurooppa

Seuraavassa vaiheessa näytetään kortit avoimesti. Kristinuskon koetetaan muuttaa häpeämättä aivan muuksi siitä, mitä se itsessään on. Siitä tehdään milloin minkäkinlainen kiihkomielinen ideologia, t ä m ä n p u o l e i n e n maailmanparannusohjelma, jonka tavoitteet, sisältö ja menetelmät ovat vihamielisiä Jumalan sanaa ja niitä ihmisiä kohtaan, jotka tuosta sanasta oikeassa uskossa pitävät kiinni.

Suomessa on käytetty maaperää muokkaamassa John S. Spongia, eläkkeellä olevaa amerikkalaista anglikaanipiispaa, jonka sanomana on se, ettei ole enää mitään, mihin kristitty voisi uskoa. The Rt. Reverend John Selby Spong voi olla kahden kesken ystävällinen setä, mutta hänen kulttuurinsa ja sanomansa eivät sitä ole. Hänen kulttuurinsa mukaan kirkko ja lähetykset on yhdenmukaistettava kristinuskolle leppymättömän vihamielisen ideologian mukaisiksi. Bolshevikkivallankumouksen jälkeen ortodoksisen kirkon koetti ottaa haltuunsa ns. 'Elävä kirkko', joka julisti, että yhteistyössä bolshevikkivaltituksen kanssa saataisiin Jumalan valtakunta pystytetyksi maan päälle. Pietarilainen takinkääntäjärunoilija Aleksandr Blok kirjoitti

bolshevikkisotilaista, Leninin terrorin välikappaleista lumipyryssä Nevan kaupungissa, joiden edessä lennokas runoilija oli näkevinään jotakin vielä enemmän: "Joukon eessä Kristus käy." 'Elävän kirkon' ohjelmassa ja Blokin runossa esiintyi jälleen se 'esiin murtautuva Jumalan valtakunta', jota Luterilaisen Maailmanliiton tuore lähetyssasiakirja 'Lähetyksen kontekstissa' toistaa: kun maailmassa eletään mukavasti ja utopiasta on tullut ainakin melkein totta, Jumalan valtakunta on keskellä meitä! Hurmahenget aina erottavat Jumalan valtakunnan ja pyhän, kristillisen kirkon toisistaan. Siksi LML:n lähetyssasiakirjassa on pahasti sotkettu luominen ja lunastus, pahojen henkien vaikutus vieraisissa uskonnoissa ja Pyhän Hengen työ Kristuksen kirkastajana. Kolmannessa valtakunnassakin avainsanana oli 'y h d e n m u k a i s t a m i n e n', 'Gleichschaltung', jonka katkeran voiman myös raamatulliset kristityt saivat Hitlerin tuhatvuotisessa valtakunnassa tuta. Kiinassa valtio on pakottanut julkisen kirkon samanlaiseen yhdenmukaiseen pakkopaitaan, jonka Japanin kiihkokansallinen sotahallitus puristi saarivaltioon toisen maailmansodan aikana. Kiinassa kirkko kasvaa kodeissa ja piilopaikoissa, jonne kristityt väistyvät sitä yhdenmukaistamista, joka aina koituu raamatullisen uskon vahingoksi. Vuonna 1977 ilmestyi suomeksi englantilaisen Trevor Beesonin toimittama raporttikirja Neuvostoliiton ja muiden Itä-Euroopan maiden uskonnollisesta tilanteesta nimellä 'Vastarintaa vai mukautumista'. Mieleni jäi ensimmäiseltä lukemalta kirjan loppu, jonka lainaan tähän: "Kun se aika koittaa – nimittäin idän ja lännen vilpitiön ekumeeninen kohtaaminen – Itä-Euroopan kristittyjen harras uskonelämä ja heidän kokemuksensa erityisesti viimeksi kuluneet vaiheikkaat vuosikymmenet – voivat suuresti rikastuttaa länsimaisia kristittyjä. Itäeurooppalaiset saavat ehkä vastaavasti jotakin näiltä uskonveljiltä, jotka puolestaan ovat

yrittäneet säilyttää uskonsa hämmäntävässä ja nopeasti muuttuvassa läntisessä maailmassa. Epäilemättä molemmat tulevat yllättymään havaitessaan, miten paljon heillä on yhteistä." Olen usein palannut näihin sanoihin ajatellessani sitä kehitystä, joka on tapahtunut 1970-luvulta tähän päivään Saksassa, Pohjoismaissa ja Yhdysvaltojen yhdistyneessä luterilaisessa kirkossa samoin kuin länsimaiden monissa perinteisissä ja entisissä protestanttisissa enemmistökirkoissa. Yhteiskunta ei ole enää pitkään aikaan ollut kristillinen, päinvastoin. Tiedotusvälineiden arvomaailma on kristinuskonvastainen, myös entistä avoimemmin juutalaisvihamielinen. Euroopassa hötkyvä ja lähinnä tunteisiin perustuva ja vanhan neuvostokommunismien peruja oleva Yhdysvaltojen vastaisuus, joka nousee erityiseen kimeään falsettiin puhuttaessa presidentti George W. Bushista, ammentaa suuren osan käyttövoimaansa liberaalin eliitin ja vanhan vasemmiston perillisten kristinuskonvastaisuudesta. Suomalaisiakin pelotellaan Amerikan äärioikeistolaisilla fundamentalisteilla juuri sillä turvallisella varmuudella, minkä täydellinen tietämättömyys asioista Atlantin takana antaa. Ranskan mellakat ovat nyttemmin ehkä hieman vienneet Yhdysvaltojen vastaisesta rähinästä ryhtiä. Minä puolestani kysyn: Missä olittekaan toverit marssimassa ja osoittamassa mieltänne, kun diktaattorit nauttivat suurimmasta vallantäyteydestään? Ette missään! Milloin globalisaation vastustajat ovat rähisseet Kolmannen maailman johtajien tehottomuudesta ja korruptiosta, joka pahiten köyhdyttää nuo maat? Eivät koskaan! Lännen eliittivasemmiston suuri sankari Jean-Paul Sartre ja hänen naisystävänsä Simone de Beauvoir olivat vuosikymmenet eri diktaattorien lemmikkejä. He siivilöivät hyttysiä kansanvaltaisessa länessä ja nielivät surutta ihmisoikeusrikosten kameleita Neuvostoliitossa ja Kiinassa.

Mainittu Länsi-Euroopan syvä kristinuskonvastaisuus tukee

kulttuurielämän välityksellä muutosta, jossa kirkko ja kristinusko muuttuvat joksikin muuksi, sellaiseksi maailmankatsomukseksi, joka on yhdenmukainen moniarvoiselta näyttävän mutta perusteissaan rautaisen yhdenmukaisen kulttuurin kanssa. Se on muutosta kohti sivaitsemattomuutta. Ruotsissa se etenee vauhdilla, Suomi rämpiä perässä. Yhteiskunnan kristinuskonvastaiset arvot on hyväksyttävä. Niitä vastaan ei saa opettaa tai joutuu rangaistavaksi, kuten piispa Börre Knudsen Norjassa tai helluntailaissaarnaaja Åke Green Ruotsissa. Kristillinen koulu on opetushallinnolle katkeraa myrkkyä. Kristillinen perhekäsitys on jo virallisesti hylätty ja normiksi on nostettu homoseksualismi. Vuosikymmenet siellä, niin kuin Suomessa ja muualla Euroopassa ja Yhdysvalloissa on ollut käynnissä syntymättömien lasten hiljainen, laajamittainen kansanmurha. Yhdysvalloissa on v:n 1973 Wade-Roe-päätöksen jälkeen surmattu yli 40 miljoonaa Jumalan kuvaa. Hollanti käy etunenässä, kun vaaditaan kuolemansairaiden ja sairaiden pikku lasten tappamista. Kansallissosialistisen Saksan eläimellinen, sosiaalidarwinistinen ihmiskäsitys on siirtynyt tuohon maahan, joka kerran niin raskaana koki Hitlerin joukkojen rautanturan: kaikkia saadaan tappaa, kun se tuntuu tarkoituksenmukaiselta; kukaan ei ole enää turvassa. Jumala käskyineen on väärässä, kuten Joseph Goebbels tallensi Adolf Hitlerin kiihtyneen lauseen jostakin keskustelusta: "Kuka on joku Jumala, joka on käskyineen meitä kieltämässä ja käskemässä? Suorastaan sietämätön ajatus!" Hitlerin lause alkaa sopia suuhun kuin suuhun Länsi-Euroopassa.

Jumalan sanan luomuksesta ympäröivän yhteiskunnan kuvaksi

Kun nämä muutokset olivat selvästi nähtävissä 1980-luvun alussa ja niistä keskusteltiin virkakysymyksen

yhteydessä vuosina 1980 ja 1982, silloinen arkkipiispa John Vikström vakavalla naamalla väitti, ettei kirkolla voi olla eri arvoja kuin sitä ympäröivällä yhteiskunnalla. Hän ei varmaan edes tajunnut sitä, miten ateistinen hänen ajatuksensa oli. Kun kirjoitetaan kirkkohistoriaa noista 1980-luvun päivistä eteenpäin, on surullista todeta, että kuluneet vuosikymmenet ovat olleet kirkossa leppoisan mukautumisen eivätkä vakavan kristillisen vastarinnan aikaa. Vastarinta on nyt, kuten ennenkin, vaikuttanut reuna-alueilla ja pimennossa. Mukautuvassa kirkossa pyhäkön lamppu sammuu. Sitä sammumista ei mikään raamatullisesti uskovia kurittava pyhäkön pamppu estä. Lähetystyö hiipuu, koska ei ole mitään sanomaa.

Sain jonkin aikaa sitten ‘Kirkkomme lähetys’-nimisen julkaisun. Siinä oli tarina Keski-Amerikasta. Naispappia oltiin panemassa virkaansa suomalaistenkin suuruuksien voimin. Otsikossa tämä täti julisti uuden uskontonsa, ikivanhan pakanallisen harhaopin: *“Minun jumalani ei ole isä vaan äiti.”* Vieressä hymyilivät herttaisesti korkea hiippa päässään Luther-tutkijana nimeä saanut Tampereen piispa sekä ystävällisen näköinen lähetysjohtajasetä. Niinhän se on: Harhaoppi vie ensin Jumalan sanan, sitten se vie miehetkin mennessään ja laittaa lopulta tekemään, mitä mahdottomia tahansa tai herttaisesti hymyillen olemaan sellaisista osallinen. Luther muistutti Erasmus Rotterdamiasta: *“Minä tahdon vain sinulle näyttää, kuinka hirveitä asioita joutuu kuin joutuukin, vaikkei sitä tarkoitakaan, suustaan suoltamaan se, joka on ryhtynyt ajamaan huonoa asiaa; ja edelleen, mitä siitä seuraa, että törmätään jumalallisia asioita ja Raamattua vastaan, kun kohteliaisuudesta muita ihmisiä kohtaan pukeudumme naamioon ja ohi omantuntomme näyttelemme vierasta osaa. Pyhän Raamatun ja hurskauden opettaminen ei ole leikkiä, ei pilantekoa. Tässä nimittäin tapahtuu erittäin helposti se lankeemus, josta*

Jaakob sanoo: ‘Joka rikkoo yhtä kohtaa vastaan, se on syyppää kaikissa kohdin’. Jaak. 2:10 (‘Sidottu ratkaisuväliltä’) Nämä Lutherin sanat aikansa kuuluisalle oppineelle ovat kirkossamme tapahtuneen kehityksen tarkka kuvaus. Ensimmäinen törmättiin virkakysymyksessä Raamattua ja jumalallisia asioita vastaan. Nyt kukaan ei edes hämmästy, suollettiin kirkossa suusta mitä hirveimpiä erehdyksiä ja valheita tahansa kirkon arvovallan nimissä. Aikoinaan moni uskoi, että lähetystyö säilyisi kirkon sisäisissä taisteluissa raamatullisena alueena. Siksi neuvottiin, ettei lähetystyöntekijöiden pidä ottaa kantaa esim. kirkon virkakysymykseen. Tällainen vaientaminen on kuitenkin jo kannanotto. Kun vaikenen Jumalan sanan totuudesta, olen hiljaisesti hyväksymässä sen, mitä sanotaan Jumalan sanaa vastaan. Kun pyrkii olemaan välittävällä kannalla, onkin välipitämätön Jumalan sanan totuudesta. Lähetys kuvastaa aina kirkkoaan ja teologiaansa. Kun lähetysjärjestö puuttuu vuodesta toiseen Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen reformatorisesta rintamasta kirkossaan, se kertoo sillä, että Jumalan sana ja luterilainen uskonoppi ovat lähetykselle itselleen lopultakin vain suhteellisia vaihtotavaraa. Niiden tähden ei harrasteta kirkkopoliittista uhkapeliä. Ei ihme, että lähetysjärjestöt voivatkin nopeasti tulla liberaaliteologian ja jopa uusien uskontojen tyyssijoiksi.

Lihallisen, poliittisen viisauden pyrkimyksenä on reduktio, Raamatun ja luterilaisen opin supistaminen vähimpään mahdolliseen. Oikean uskon kannalta sellainen on kuitenkin vain halpaa laskelmointia. Matteuksen evankeliumin lopussa olevassa lähetyskäskyssä Jeesus sanoo: **“Opettakaa heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käsenyt teidän pitää.”** Tuon ‘kaiken’ vaatija ei ole edes koskaan kaukana vaan seurakunnassaan, armon valtakunnassaan omiensa tykönä ja kanssa joka ikinen päivä aina maailman loppuun saakka.

Luterilainen päätunnustus, Augsburgin tunnustus v:lta 1530 seuraa tuota Jeesuksen Kristuksen kokonaista ‘kaikki’-linjaa. Evankeliumia ei ole lyhennetty, typistetty, tislattu vaan se tunnustetaan kokonaisuudessaan evankeliumin oppina *‘doctrina evangelii’*. Jos tätä kokonaista ‘evankeliumin opin’ linjaa ei lähetysteologiassa ja käytännössä seurata, työ kärsii, näivettyy, yksipuolistuu ja loppuu niiltä osin, mitä sen varsinaisesti pitäisi olla, nimittäin Jeesuksen käskemää lähetystyötä.

Kasvava lähetystyö – meidän lähetystyömme

Näkökulmani on ollut kapea ja siitä syystä aika ajoin. Se on rajoittunut Länsi-Eurooppaan ja Suomeen. Maailmalla tapahtuu paljon muutakin. Kirkot kasvavat, leviävät, tekevät Raamattu kädessä innolla lähetysten ja evankelioimisen työtä. Monet vahvat anglikaanikirkot ovat oikaisseet lännen emäkirkkojaan, jopa katkaisseet kirkollisen yhteyden John S. Spongin kirkon kanssa. On luterilaisia kirkkoja, joita LML ei voi komennella, kiristää, lahjoa ja uhkailla, koska ne ovat valinneet Pyhän Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen linjan. Syntyy uusia herätyksiä, uusia kirkkoja, uusia lähetystyöitä. Valot jossakin sammuvat, jossakin ne taas syttyvät monilukuisina. Niin kuin emme voi kirkossamme mukautua kristinuskonvastaiseen kulttuuriin, vaan haemme oikeat alttarit ja saarnatuolit, missä tarjotaan Kristuksen kokonainen evankeliumi, meidän on myös lähetystyössä haettava oikeat lähetykset ja ryhdyttävä niitä tukemaan. On aika havaita, että lähetystyötä voi tehdä tehokkaasti ilman, että se olisi kirkossa kuulutettu viralliseksi. Seurakuntien ja kristittyjen ryhmien pitäisikin paljon itsenäisemmin kuin on tapahtunut, hakea luotettavat yhteistyökumppanit ja lähetyskohteet. Haetaan oikeat alttarit, saarnatuolit ja lähetyskentät!

KIRKKO JA SYRJINTÄ

Yhdenvertaisuus ja kirkko - seminaari 20.11.2006

http://espoonhiippakunta.evl.fi/lakimiehen_ikkuna/

Pekka Leino

Lakimiesasessori, dosentti, OTT

Olisimme paljon epävarmempia, jos rakas Herramme ja Vapahtajamme Jeesus Kristus ei olisi meille näitäkin asioita etukäteen opettanut. Hän puhuu kasvavasta vihasta ja vainosta kristittyjensä kohtaan kaikkialla maailmassa. Miksi: siksi, että oikea, kokonainen evankeliumi leviää hänen uskoviensa kautta vastustamattomalla voimalla kaikkialle maailmaan. Kristuksen vastustamaton voittovoima synnyttää vastarinnan, ei se, että olisimme ajamassa huonoa ja hävettävää asiaa. Evankeliumin ja islamin ratkaisutaistelu on jo käynnissä. Me emme vaadi kenenkään nirriä, vaan rukoilemme vainoojiamme puolesta. Englantilainen virsirunoilija James Montgomery kirjoitti 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa virren psalmiin 72. Sen profeetalliset sanat olen suomentanut seuraavasti: *“Aikanaan Arabia nimeään kumartaa / Afrikan vuorimaissa kannetaan kunniaa / rukousten kiitosuhrein kaukaapa saapuvat / laivat rikkauksinensa, Kristusta palvovat.”* Afrikan vuorimaissa jo kannetaan kunniaa Jeesukselle Kristukselle. Sudanin ja Somalian vuoro on tullut. Kerran on Arabiakin kokonaisuudessaan kumartava Kristusta, joka on Pyhän kirjan Herra, se ainoa oikea profeetta, pappi ja kuningas ja meidän lähetystyömme varsinainen päämäärä ja sisällys. Hän ole jokin epämääräinen murtautuva voima, henkinen tsunami, vaan hän on itse meidän kanssamme armonsa valtakunnassa joka päivä maailman loppuun asti. Hän on uskollinen. Olkaamme mekin kuolemaan saakka uskolliset, että voittaisimme elämän kruunun!

Tehtäväni on kommentoida kirkon kannalta syrjintää, syrjimättömyyttä ja yhdenvertaisuutta.

A s i a k o k o n a i s u u t e e n yhdenvertaisuuslain osalta liittyy kirkolliskokouksessa käsiteltävänä oleva kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten uudistamispaketti, jonka lähete keskustelu jatkuu vielä kevään 2007 kirkolliskokouksessa.

Y h d e n v e r t a i s u u s l a i n **s ä ä t ä m i s y m p ä r i s t ö**

Modernin perustuslakimme yhtenä uudistustavoitteena oli **h a r m o n i s o i n t i p y r k i m y s** ihmisoikeussopimusmääräyksiin nähden. Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja muiden kansainvälisten sitoumusten velvoitteita haluttiin sisällyttää suoraan voimassa olevaan lainsäädäntöömme. Perustuslaki luo kansalaisten samanarvoisuudelle lain edessä perustan, jota muulla lainsäädännöllä täydennetään. Seminaarikutsussammekin viitataan yhdenvertaisuuslain lisäksi syrjinnän kieltoihin työ- ja palvelussuhdelaeissa, tasa-arvolaisissa ja rikoslaisissa. Ihmisoikeussopimukset ja kansallinen perustuslaki turvaavat yhdenvertaisuutta. Niiden lisäksi säädetyt lait saattavat merkitä yhdenvertaisuuden tiukentamista, yhdenvertaisuuden edistämistä tai syrjinnän kohteeksi joutuneiden oikeussuojan parantamista, mahdollisesti jotakin näistä tai kaikkea tätä.

Perusoikeuksien turvaamisessa kysymys ei ole pelkästään vain yhden perusoikeuden, PL 6 §:ssä säädetyt yhdenvertaisuuden, toteutumisen turvaamisesta. Yhdenvertaisuuden

perusoikeutta koskevat säännökset ovat kytköksissä useisiin muihin perusoikeuksiin. Syrjimisen kieltö liittyy useiden ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kokonaisuuteen. Ihmisoikeussopimuksissa ja perusoikeussäännöksissä perustavaa laatua olevat oikeudet on myös luvattu ja tarkoitettu jokaiselle. Näin ollen yhdenvertaisuus merkitsee myös siitä, ettei turvata vain joidenkin oikeuksia valikoiden.

Yhdenvertaisuuden ja sen toteuttamisen voisi kirkon omistakin lähtökohdista sanoa kuuluvan jo aivan kirkon oppiperustaan.[1] Toisaalta historia on osoittanut, ettei kirkko ole aina voinut hyväksyä itseään sitovaksi kaikkea ympäröivän yhteiskunnan kansalaistensa noudatettaviksi määräämiä normeja. Vaikeampi onkin sitten vastata kysymykseen, missä kohdin kirkossa kulkee rajalinja, jolla joudutaan ratkaisemaan, onko “toteltava enemmän Jumalaa kuin keisaria”. [2] Kirkon on aina yhteiskunnan sääntöjäkin noudattaessaan kiinnityttävä myös tunnustukseensa ja kysymys on aina myös kirkon opin mukaisesti uskovista kirkon jäsenistä.

Perustuslain 22 §:n merkitys

Kirkko on julkisyhteisönä myös osa kansallista hallintojärjestelmää, julkista valtaa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perustuslakimme kategorisessa sanamuodossa on tässä kohdin tiukkuutta riittämiin. Kirkoltakin osana julkista valtaa vaaditaan aktiivista toimimista perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumisen turvaamiseksi. Kysymys syrjinnän torjumisesta on

ensisijaisesti julkisen vallan veloitteesta, koko oikeusjärjestelmän läpäisevästä periaatteesta. Koska kirkko on osa julkista valtaa, on sen julkisen vallan haltijana turvattava ihmis- ja perusoikeuksia myös kirkon omassa sisäisessä hallinnossa ja toiminnassa. Negatiivisen uskonnonvapauden on katsottu ulottuvan myös uskontokunnan jäseniin.[3] Tämä onkin loogista, koska kirkon PL 11 §:n ja 76 §:n mukaan nauttivan perusoikeussuojan lisäksi uskonnon ja omantunnonvapauden suojan ja sen turvaamisen on PL 11 §:n mukaisesti ulotuttava myös yksilötasolle. Perustuslakiuudistuksessa on tavoiteltu perusoikeussäännösten suoraa soveltamista. Perustuslaki turvaa kirkolle sen tunnustuksen mukaista uskonnonvapautta. Samalla se turvaa myös kirkon tunnustuksen mukaan uskovien jäsenten perusoikeuksia.

Syrjintäseminaarissa nimenomaan on syytä korostaa, että myös niiden perusoikeudet on turvattava, joita ei kovin mieluusti haluttaisi turvata. Julkinen valta ei voi olla puolueellinen turvaamisissaan, koska jokaisella on oikeus perustuslain mukaisiin perusoikeuksiin. Valikointia ei voi tehdä kohderyhmiä, säännöksiä tai niiden tulkintoja valikoiden. Kysymys on jokaiselle kuuluvista perusoikeuksista ja perusoikeuskokonaisuudesta. Perusoikeuksien toteuttamisissa periaatteena on myös se, ettei yksilö voi vaatia sellaista suojaa perusoikeuksilleen, että se johtaisi toisen yksilön perusoikeuksien loukkaamiseen. Käytännössä tällaisiakin tilanteita yksilöiden välille syntyy, jolloin viime kädessä joudutaan perusoikeuksien punnintaan. Perusoikeuksien vertailukaan, punnitseminen, ei saa olla syrjivää. Pyrkimyksenä on mahdollisimman hyvä tasapainotilanne[4] yhteen sovitettavien perusoikeusintressien kesken. Kansainvälisten ihmisoikeusoppimusten tulkintakäytännöissä on ratkaisuja

vaikeisiin oikeuksien ristiriitatilanteisiin haettu vaihtoehtoisista järjestelyistäkin.[5]

Seminaarin kysymykset

Tämän seminaarin kysymyksiä ja tavoitteita on tarkasteltava myös suhteessa perusoikeuksien kokonaisuuteen. Kun kysytään -

1. Mitä syrjintään, syrjimättömyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö tarkoittaa kirkon kannalta?

2.. Mitä keinoja kirkolla on ehkäistä syrjintää ja häirintää ja puuttua syrjivään kohteluun?

3. Olisiko selvennettävä uskonnollisten yhteisöjen vastuuta vihan lietsonnan ehkäisemisessä ja syrjinnän kohteeksi joutuneiden suojelelussa?

- vastauksia on vaikea saada pelkästään yhden säädöksen jostakin pykälästä.

Kirkossa syrjintäkeskustelu on pääosin keskittynyt kahteen kysymykseen: pappisviran hoitajan sukupuoleen liittyvään kiistaan sekä kirkon suhtautumisessa parisuhdelain tuomaan uuteen tilanteeseen.

Ajankohtaisessa kirkon pappisviran hoitajan sukupuolta koskevassa kiistassa, katsotaan tätä asiaa kumman osapuolen kannalta tahansa, on ongelmana ollut se, että vaatimuksia on esitetty yksipuolisesti vain jommankumman tahon perusoikeuksien turvaamiseksi. Tarkastelua on vaivannut tietty realismin puute. Tosiasiat olisi otettava huomioon:

- Kirkko on avannut pappisviran naisille

- Pappiudesta on kirkossa naispappeuden osalta kaksi erilaista pappisvirakäsitystä.

Perusoikeusjuridiikan osalta naispappeusasiansa on enää kysymys tehdyn ratkaisun vaikutusten

hoitamisesta. Kysymys ei ole siitä, mitä mieltä kukin naispappeuskysymyksestä on tai siitä, kuka siinä kysymyksessä on oikeassa ja kuka väärässä. Kysymys on jokaisen perusoikeuksien turvaamisesta. Näin ollen eri osapuolten perusoikeuksien joutuessa vastakkain on "tavoitteena molempien perusoikeuksien mahdollisimman täysimääräinen samanaikainen toteuttaminen".[6]

Piispainkokouksen syyskuussa 2006 antaman selonteon ja sitä edeltäneen työryhmävalmistelun jälkeen ei varsinaisesti ole tarvetta pappisvirassa olevien naisten syrjintätilanteen tarkasteluun siinä mielessä, ettei kirkossa olisi kiinnitetty huomiota heihin kohdistuvaan syrjintään. Toimenpiteiden onkin todettava olevan sikäli oikeita, ettei naispastoreihin kohdistuvaa syrjintää saa kirkossa hyväksyä. Kysymys onkin lähinnä siitä, ovatko toimenpiteet ja selonteot perusoikeuskokonaisuudessa oikeudenmukaisia ja oikein mitoitettuja syrjintään ehkä syyllistyneen osapuolen kannalta. Esimerkiksi työpaikkakiusaamisen osalta on tällöin pidettävä sekin mielessä, että joskus työpaikkakiusaaja on se, joka eniten väittää joutuneensa kiusaamisen kohteeksi.

Piispainkokouksen selvitysten perusteella on esitetty, ettei yleisellä tasolla omaantuntoon vetoaminen oikeuta virkamiesoikeudellisiin perusteiden kieltäytymään virkatehtävistä. Tämä varmaankin pitää sinänsä paikkansa, mutta kysymys on perusoikeusjuridiikan kannalta siitä, että omantunnon suojaa koskevia kysymyksiä on tarkasteltava tapauskohtaisesti. Tällöin pääpaino ei olekaan virkatehtävistä kieltäytymisessä, vaan on otettava todesta myös negatiivisen uskonnonvapaus. Uskonnon ja omantunnon vapauden ytimeen kuuluu uskonnon harjoittaminen, johon PL 11 §:n 2 momentin mukaan on oikeus.[7]

1. Mitä syrjintään, syrjimättömyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvä lainsäädäntö tarkoittaa kirkon kannalta?

Perustuslain 6 §:n asettama syrjinnän kielto

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Tämän lähtökohdan perustuslakimme 6 § asettaa. Martin Scheinin[8] on selostanut laaja-alaista syrjinnän kieltoa seuraavasti: "Säännöksessä [PL 6 § 2 mom.] ei käytetä syrjinnän käsitettä, vaan kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta." Työmääritelmänä syrjinnälle hän pitää "ei-hyväksyttävää erottelua ihmisten kesken näiden välillä esiintyvien erojen vuoksi". Onko kysymys syrjinnästä riippuu perusteesta (syystä) ja asteesta (vaikutuksista). Erottelun aste voi aiheuttaa sen, ettei hyväksyttävä perustekaan tee sitä oikeutetuksi.[9]

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 14 artiklassa turvataan henkilöiden asemaa syrjintää vastaan. Kiellettyjä syrjintäperusteita ovat sukupuoli, rotu, ihonväri, kieli, uskonto, poliittiset tai muut mielipiteet, kansallinen tai yhteiskunnallinen alkuperä, kansalliseen vähemmistöön kuuluminen, varallisuus, syntyperä tai muu asema.[10] Perustuslain 6 §:n mukaan yhdenvertaisuusvaatimus kohdistuu sukupuoleen, ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn. Samoin turvataan lasten tasa-arvoista kohtelua yksilöinä ja viitataan lakiin, jolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnallisessa toiminnassa ja työelämässä. Ei sovi myöskään unohtaa PL 10 §:n sisältämää yksityiselämän suojaa koskevaa perusoikeutta. Tähän säännökseen on katsottu sisältyvän myös sukupuolista suuntautumista koskeva perusoikeussuoja.

Syrjintäkielto - uskonnon ja omantunnon vapaus

Kirkon hallintokäytännöissä näyttäisi perustuslain 6 § syrjinnän kiellon kohdalla tapahtuneen keskittymistä yksinomaan sukupuolisen tasa-arvon turvaamiseen[11], vaikka PL 6 §:n säännöksen mukaan ketään ei saa asettaa ilman hyväksyttävää syytä[12] eri asemaan myöskään monen muun syyn perusteella (mm. uskonnon, vakaumuksen ja mielipiteen). Perustuslain säätäjä on tehostanut uskonnon ja omantunnon suojaa vielä erikseen perustuslain 11 §:ssä lisäksi turvaamalla uskonnon ja omantunnon vapautta.[13] Uskonnon ja omantunnon vapauden ydinalueeseen (johon ei voida tavallisella lailla säätää rajoituksia) on katsottu kuuluvan mm. yksilön sisäinen ajatuksen vapaus, vapaus uskonnon tai muun vakaumuksen omaksumisesta tai siitä luopumista koskevasta painostuksesta sekä [myös pappia koskeva] oikeus olla osallistumatta yksilölle vieraan tunnustuksen mukaiseen uskonnonharjoitukseen.[14] Tasa-arvon ja omantunnonvapauden perusoikeuksia ja niiden keskinäistä suhdetta voidaan tarkastella perustuslain valmistelutöidenkin perusteella toisin kuin julkisuudessa esillä ollut piispainkokouksen selonteko ja sitä edeltäneet valmistelut. Erilliskohtelua (segregaatiota) ei välttämättä voida pitää syrjintänä, jos erilliskohtelulle on esitettävissä hyväksyttävät perusteet.[15]

Perustuslain 11 §:n uskonnon ja omantunnonvapautta koskevien säännösten voidaan katsoa liittyvän 6 §:ssä säänneltyyn yhdenvertaisuuteen sikäli, että uskonnon, vakaumuksen ja mielipiteen sisältöä on siinä täsmennetty uskonnon ja omantunnon vapauden osalta. Uskonnon ja omantunnon vapauden sisältö olisi käytännössä vaikeasti käsitettävissä, jollei julkista valtaa sitovaa syrjimisen kieltoa uskonnon, vakaumuksen tai mielipiteen osalta olisi erikseen asetettu toisaalla perustuslaissa.

Kirkossa kysymyksen ollessa saman uskontunnustuksen mukaan uskovista kirkon jäsenistä, seuraa perustuslain säännöksistä julkiselle vallalle myös velvoite turvata uskontokunnan tunnustuksen piirissä yhdenvertaisuus ja omantunnonvapaus. Johdonmukaista tai hyväksyttävääkään ei voi olla julkisen vallan taholta luopua yhdenvertaisuuden turvaamisen vaatimuksista tältä osin. Miten perusoikeuksien toteuttamisesta luopumiseen voisi oikeuttaa julkisen vallan sisäiseen piiriin joutuminen? Näin olisi, jos selitettäisiin perusoikeuksien turvaavan vain kansalaisia yhteiskunnan jäseninä.

Muut perusoikeudet

Luonnollisesti olisi tarkasteltava kirkon suhdetta muihinkin perusoikeuksiin, esim. sananvapauteen, yksityiselämän suojaan sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen. Tarkastelua ei tässä yhteydessä ole kuitenkaan mahdollista ulottaa laajemmalle, vaan on tyydyttävä viittaamaan muihin lähteisiin.[16]

Kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten suhde yhdenvertaisuuslakiin

Kirkolliskokouksen käsiteltävänä on kirkkohallituksen esitys kirkon virkamiesoikeudellisten säännösten uudistamiseksi. Esityksen toteutuminen sellaisenaan merkitsisi epäilemättä eräänlaista paradigmamuutosta kirkossa. Voisi sanoa, että kirkossa astuttaisiin melkoinen askel pois kirkko-oikeudesta pelkkään yleisvirkamiesoikeudelliseen sääntelyyn siitä seuraavin hallintokäytännöin. Esityksen laajuudesta ja virkamiesoikeudellisista kytkennöistä johtuen lausuntojen antajataan eivät välttämättä voineet havaita esitykseen sisältyviä kaikkia muutoksesta aiheuttavia tekijöitä. Joidenkin muutosvaikutusten voidaan lisäksi sanoa kätkeytyvän esityksen perusteluteksteihin. Esitys on

kirkolliskokouksessa valiokuntakäsittelyssä ja siitä on sitä ennen kirkolliskokouksessa käyty ja keväällä 2007 jatkuva lähetekeskustelu, jossa on nostettu esiin esityksen ongelmakohtia.

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) tarkoituksena on edistää ja turvata yhdenvertaisuuden toteutumista sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeussuojaa lain soveltamisalaan kuuluvissa syrjintätilanteissa. Lain soveltamisala on soveltamisalasäännöksen sanamuodon mukaan verraten rajattu ja ulottuu 2 §:n mukaan julkiseen ja yksityiseen toimintaan eräissä tietyissä asiaryhmissä (itsenäisen ammatin/ elinkeinon harjoittamisen edellytykset/ tukeminen; työhönnottoerusteet, työolot, työhöhdot, henkilöstökoulutus/ virkauralla eteneminen; koulutuksen, ammatillisen ohjauksen saaminen sekä jäsenyys ja toiminta ay-liikkeessä). Etnisen alkuperän perusteella soveltamisala laajenee tiettyihin asiaryhmiin (sosiaali- ja terveyspalvelut, sosiaalitukiin ja etuuksiin, asevelvollisuuden/ siviilipalveluksen suorittamiseen, asumiseen/ palveluiden yms. saamiseen). Soveltamisalan ulkopuolelle on jätetty mm. koulutuksen tavoitteet, sisältö ja -järjestelmä, ulkomaalaisten maahantuloon ja oleskeluun liittyvät eräät tilanteet.

Yhdenvertaisuuslain soveltaminen käytännössä kirkon ja sen seurakuntien keskeisen toiminnan kannalta on jossakin määrin tulkinnallista. Mitä toimintoja

kirkossa käytännössä jää esim. työhönnottoerusteiden, työolojen ja työehtojen ulkopuolelle? Mitä esim. työolojen käsitteeseen katsotaan sisältyväksi? Mm. lain 4 §:stä ilmenee kuitenkin tarkoituksena olevan lain soveltamisalan ulottaminen kirkonkin hallintoon, koska 4 §:n 2 momentin mukaan kirkkoa ei koske etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi viranomaisten velvollisuutena olevan suunnitelman (yhdenvertaisuussuunnitelma) laatimisvelvoite. Eikö kirkossa nimenomaan yhdenvertaisuuslakia sovellettaessa kirkon omaleimaisuus julkisyhteisönä saattaisi edellyttää jonkinlaista etnistäkin suunnitelmaa laajempaa dokumentointia, jolla yleisestä linjauksesta poikkeamisen tarpeet voitaisiin perustella kirkon erityisolojen kannalta? Tällaista tarvetta kirkolle yleisen lain säätäjä ei ole kuitenkaan nähnyt.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n syrjintäkieltoa koskevien säännösten mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän synn perusteella. Sukupuoleen perustuvasta syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986). Yhdenvertaisuuslaissa syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että jotakuta kohdellaan suotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa (välitön syrjintä). Välillisellä syrjinnällä puolestaan on tarkoitettu sitä, että näennäisen puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.[17] Syrjintää on myös häirintä, jolla tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän

arvon tai koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Syrjintää on myös ohje tai käsky syrjiä.[18]

Tasa-arvolain merkitys syrjintää estävänä

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lakia 1980-luvulla valmisteltaessa ei kirkossa ollut vielä toteutettu naispappetta ja lainvalmistelutöiden mukaan lailla ei ollut tarkoitus ottaa kantaa ko. kysymyksen ratkaisemiseen ev.lut. kirkossa.[19] Lain soveltamisalaa on 2 §:ssä rajoitettu siten, ettei sitä sovelleta ev.lut. kirkon uskonnonharjoitukseen liittyvään toimintaan. Lakia ei sen valmistelutöiden mukaan sovellettaisi kirkollisiin toimituksiin, kuten papiksi vihkimiseen. Tasa-arvolain 7 ja 8 §:ssä on sanktioitu syrjintä sukupuolen perusteella.

Työsyrjintä rikoslain mukaan

Työsyrjintä on kriminalisoitu RL 47 luvun 3 §:ssä (työhönnotto ja palvelusuhteen aikana tapahtuva syrjintä).[20] Kriminalisoitua on siten epäedulliseen asemaan saattaminen mm. sukupuoliseen suuntautumiseen nähden - ilman painavaa, hyväksyttävää syytä. Kysymys on siten siitä, voidaanko kirkon opista ja tunnustuksesta, "etoksesta" johtaa perustetta "epäedulliseen asemaan saattamiseen". Lain sanamuoto tosin tässä kohdin on kirkon kannalta kovin outo - miksi kirkolla olisi tarvetta saattaa joku "epäedulliseen asemaan"? Ainakaan kirkon teologisista lähtökohdista tarkasteltuna, kirkko ei oikeastaan voi haluta saattaa ketään epäedulliseen asemaan. Saman täytyisi päteä kirkon sisäisiin opillisiin tulkintoihin nähden. Kirkolla ei pitäisi olla mitään intressiä

saattaa ainakaan sen opin ja tunnustuksen mukaan uskovia jäseniään “epäedulliseen asemaan” uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen tai muun näihin rinnastettavan seikan vuoksi. Kirkon tunnustuksensisäisen mielipide-eron pitäisi mahtua näihin sanamuotoihin. Yleisen oikeuden ratkaistavana ei ilmeisesti ole toistaiseksi ainakaan ollut RL 47 luvun 3 §:n perusteella ajettuja syyteasioita, joissa olisi ollut keskeisesti kysymys pappisvirkaan liittyvistä eri käsityksistä. Periaatteessa tällaisiakin työsyrijntäprosesseja saattaisi tulla vireille.

Syrjinnänkiellot eräiden työoikeudellisten lakien mukaan

Syrjintäkieltoja on työlaainsäädännössä kirjattu useisiin säädöksiin. Mm. työsopimuslain 2 §:n 2 momentissa ja merimieslain 15 §:n 3 momentissa ja kunnallisista viranhaltijoista annetun lain 12 §:ssä on otettu huomioon PL 6 §:n mukaiset yhdenvertaisuusvaatimukset. Valtion virkamieslaki viittaa perustuslakiin, jolloin perustuslain syrjintää koskevat säännökset tulevat sitä kautta sovellettaviksi.

Kirkkolainsäädännössä ei ole ollut varsinaista syrjintää kieltevää säännöstä. Kirkkoa koskevien säädösten osalta onkin pohdintoja aiheuttanut kysymys kirkon jäsenyyden vaatimisesta ehtona pääsyyn kirkon virkoihin ja työsuhteisiin.[21]

Edellä olevien säädösten tarkoituksena on toteuttaa ja tehostaa perustuslain yhdenvertaisuuden perusoikeutta. Vaikka tasa-arvolaki onkin alunperin säädetty ennen perusoikeusuudistusta, voidaan kuitenkin senkin lainsäädännöllisen perustan katsoa nojaavan perustuslain 6 §:ään.

2. Mitä keinoja kirkolla on ehkäistä syrjintää ja häirintää ja puuttua syrjivään kohteluun?

Syrjintään ja siihen liittyen on Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa viime aikoina noussut esiin käytännössä erityisesti kahdenlaisia ongelmia:

- Kirkon pappisviran osalta on esiintynyt kaksi erilaista virkanäkemyä, sekä

- Parisuhdelain (950/2001) säätämisen jälkeen kirkon suhtautuminen samaa sukupuolta parisuhteessa olevien ja parisuhteessa elävien henkilöiden papputeen ja kirkon eri viroissa toimimiseen.

Molempien asiaryhmien osalta on kirkossa tehty selvitystyötä, etenkin kirkolliskokouksessa ja piispainkokouksen toimesta.[22]

Parisuhdelain soveltamisalasta kirkon hallintoon ei ole juurikaan saatu. Kuitenkin yhdessä hallinto-oikeuden[23] ratkaisussa tiedetään hallinto-oikeuden pitäneen sukupuoliseen suuntautumiseen vetoamista lainvastaisena. Vaasan hallinto-oikeus piti kuitenkin periaatteessa mahdollisena poikkeamista lain säännösten edellyttämästä yhdenvertaisuudesta seksuaalisen suuntautumisen osalta, jos kirkon oppiin liittyvä poikkeamisperuste olisi säädettyinä lakitasoisessa normissa. Kysymys on siten teologiasta ja sen sisällön mahdollisesta säätämisestä kirkkolaisissa tai muussa laissa.[24]

Naispappeuskysymyksen aiheuttamien tilanteiden selvittelyssä kirkon pappisvirkaa koskevassa piispainkokouksen selonteossa ja sitä valmisteltaessa käsityksessään naispappeudesta kirkossa mielipidevähemmistöön jääneiden kirkon jäsenten perusoikeussuojan tarkastelussa kiinnitetty huomiota kirkolliskokouksen vuonna 1986 hyväksymään ponteen ja sen arviointiin. Lainvalmistelutöihin[25], jotka koskivat naispappeuspäätöstä sisältyi kirkolliskokouksen kannanotto siitä, että mielipidevähemmistöön jääneillä tulee olla toimintavapaus kirkossa edelleenkin.

Mainitun ponnen tarkoittamien kirkon mielipidevähemmistöön kuuluvien kirkon jäsenten ja työntekijöiden on vuonna 1986 sekä myös myöhempien selvitysten mukaan katsottu edustavan kirkossa virkanäkemyä, joka ei ole kirkon opin vastainen. Tällöin eri asemaan saattamiseen olisi edellytettävä kirkon opista johtuva peruste, josta olisi oltava minimissään säännökset lakitasoisessa o i k e u s n o r m i s s a . [2 6] Mielipidevähemmistöön kirkossa jääneiden asettamista eri asemaan verrattuna muihin ei voida siten pitää perusteltuna. Ainakaan kirkon opista ei voida myöskään johtaa uskonnonvapautena velvoitetta erota kirkosta, johon he haluavat kuulua ja jonka oppiin asianomaiset nimenomaan haluavat tukeutua.

Kirkon virkamieslainsäädännön uudistamisen sisältö

Kirkkohallituksen asettaman virkasuhdetyöryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus kirkon viranhaltijoita koskevien säännösten ja määräysten uudistamisesta ottaen huomioon perustuslain sekä yleisen virkamieslainsäädännön ja työsopimuslain kehitys. Virkasuhdetyöryhmän mietinnöstä ilmeneekin työryhmän selkeä pyrkimys harmonisoida kirkollista virkamieslainsäädäntöä muita julkisyhteisöjä koskevaan sääntelyyn. . Kirkkohallituksen esityksessä k i r k o l l i s k o k o u k s e l l e yhdenmukaistamispyrkimys on viety jos mahdollista vieläkin pitemmälle.[27]

Kirkkohallitukseen esityksessä on todettu:

“KL 6:19 §:n syrjintäkieltoa koskevan säännöksen yksityiskohtaisia perusteluja on tarkennettu oikeusministeriön lausunnon johdosta. Itse pykälä on pidetty entisellään eri julkissektoreita koskevan virkamiesoikeudellisen yhtenäisyyden säilyttämisen vuoksi.”

Kirkkohallituksen hyväksymän esityksen yksityiskohtaisista

perusteluista on myös luettavissa mm.:

“— Julkisen sektorin viranhaltijoita koskevan lainsäädännön yhdenmukaisuuden vuoksi on perusteltua säätää syrjinnästä samalla tavalla, jollei julkisyhteisöjen luonteesta muuta johdu (kurs. tässä). Kun tällaista eroa ei tämän asian yhteydessä ole, ehdotetaan syrjinnän kiellosta säädettäväksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain mukaisesti. Ehdotettu säännös vastaisi myös työsopimuslain säännöstä.”

Kommentointitehtävästäni johtuva kysymys voisikin siten kuulua:

Eikö kirkon julkisyhteisöluonteesta nimenomaisesti voisi johtua muuta? Onko kirkon tässä seurattava muuta julkisyhteisöä kuin ns. hai laivaa?

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) soveltamistilanteen konkretisoimiseksi tämän päivän tilanteen ja mahdollisen lakimuutoksen jälkeen voidaan todeta seuraavaa. Päätäjien asiana sitten on ratkaista, mitä halutaan.

Nykyisellään kirkkolakiin ei sisälly viittaus säännösti yhdenvertaisuuslakiin. Perustuslain 76 §:n mukaanhan kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta säädetään kirkkolaisissa. Onkin todettava, että yhdenvertaisuuslain säännösten soveltamiseen kirkon hallintoon sisältyy itse soveltamisalasäännösten ja lain sisältämien käsitteiden tulkinnankin osalta kirkkokontekstissa jossakin määrin epäselvyyttä. Jossakin määrin ns. perusoikeusmyönteinen tulkinta saattaisi korvata yhdenvertaisuuslain kirkon osalta jättämää “tulkintavajetta”. [28]

Virkasuhdetyöryhmän työn pohjalta tehty kirkkohallituksen esitys kuitenkin linkittäisi yhdenvertaisuuslain ja sen soveltamisen kirkon hallinnossa seuraavasti:

19 § Syrjintäkielto

Työnantaja ei saa virkasuhteeseen ottaessaan eikä virkasuhteen aikana ilman hyväksyttävää perustetta asettaa hakijoita eikä viranhaltijoita eri asemaan iän, terveydentilan, vammaisuuden, kansallisen tai etnisen alkuperän, kansalaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen, kielen, uskonnon, mielipiteen, vakaumuksen, perhesuhteiden, ammattiyhdistystoiminnan, poliittisen toiminnan tai muun näihin verrattavan seikan vuoksi. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986). Siitä, mitä syrjinnän käsitteellä tarkoitetaan, vastatoimien kiellosta ja todistustaakasta syrjintäasiaa käsiteltäessä säädetään yhdenvertaisuuslaissa (21/2004).

Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa virkasuhteissa ei saa pelkästään virkasuhteen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia palvelusuhteen ehtoja kuin muissa virkasuhteissa, jollei se ole perusteltua asiallisista syistä.

Työnantajan on muutoinkin kohdeltava viranhaltijoita tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole viranhaltijoiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua.

Jos kirkolliskokouksen esityksestä säädettäisiin kirkkolakiin tämä pykälä sellaisenaan, voisi sen sanoa merkitsevän (ilman kirkon opista johtuvaa sukupuolista suuntautumista koskevaa varausta) samalla kirkon hyväksyvää kannanottoa seksuaaliseen poikkeavuuteen yhdenvertaisuuslain soveltamisalalla. Siinä tapauksessa sellaista tuomioistuinta ei ole, joka tulkitseisi esim. työhönottotilanteissa hyväksyttäväksi perusteeksi kirkon viranomaisen päätöksen olla valitsematta esim. papin virkaan homoseksuaalisesti suuntautunutta henkilöä. Vaikkei ehdotettu säännös lausukaan yhdenvertaisuuslain soveltamisesta kirkossa, kuitenkin yhdenvertaisuuslain käsitteistöön

viittaamisesta seuraisi sen soveltamiskäytäntö kirkkoon sellaisenaan. Viimeisen momentin sanamuotoon kuitenkin saattaisi olla mahdollista sisällyttää kirkon “etosta” koskeva varaus. Ehdotetun sanamuodon pelkkä viittaus viranhaltijoiden tehtäviin ja asemaan ei ole tältä osin riittävä.

On perusteltua syytä kysyä, onko mielekästä kytkeä kirkkoa ja sen hallinnon virkoja sekä kirkolle ominaista pappetta tämänkaltaisen säädöslinkityksen kautta yhdenvertaisuuslain mukaisen syrjintäkäsitéistön piiriin? Miten olisivat tämän jälkeen selvitettävissä tilanteet, joissa osalle kirkon jäsenistä ja työntekijöistä kirkossa uudet sukupuolista suuntautumista koskevat tulkinnat muodostuisivat selkeästi omantunnon kysymyksiksi. Omaksuttu syrjinnän käsitteistö hyvin herkästi tulkitseisi häirinnäksi jonkinasteisen pahoinvoinninkin työolojen muuttumisesta molemmin puolin yllättävän rekrytoinnin tapahduttua? [29] Häirintäkäsitetä [30] on nykyisten säännösten mukaan tulkittu siten yksipuolisesti, että kirkon oppiin liittyviä omantunnontuskia kärsineiden työoloihin tai erilaiseen kohteluun vaikuttamista ei ole haluttu pitää syrjintänä tai häiritsemisenä. Kuitenkin syrjiä ei saa myöskään ilman hyväksyttävää perustetta uskonnon, mielipiteen tai vakaumuksenkaan vuoksi. Tällä hetkellä tosin useissa tapauksissa sukupuolista tasa-arvoa on pidetty hyväksyttävämpänä perusteena syrjintäepäilystä vapautumiseksi kuin kirkon työntekijän omaatuntoa, mutta miten kestävä näitä tulkintalinjaa voidaan pitää nimenomaan kirkossa? Kirkossa kai omantunnon pitäisi soimata sellaisestakin syrjinnästä, jota ei laintulkinnan mukaan pidettäisikään syrjintänä?

Kirkkohallituksen esityksen perusteluissa kirkkolakiehdotuksen 6 luvun 19 § on kirjattu näkyviin kieltona vakaumuksen vetoamisen oikeutus virkaan kuuluvien tehtävien

hoitamisessa. Tätä voidaan pitää arveluttavana monestakin eri syystä. Lakiehdotustekstin sanamuoto voisi mm. viitata siihen ettei omantunnon käsite olisi kirkossa tunnustettu tai ainakaan toivottava. Yhteiskunta kylläkin on sallinut omantunnon ja vakaumuksen syyt perusteeksi aseellisesta palveluksesta pidättäytymisessä ja päätyemisessä siviilipalvelukseen. Lisäksi lainsäädäntövalmisteluissa on eri yhteyksissä tuotu esiin omantunnon syyistä mm. terveydenhoidon alueella vaihtoehtoisten järjestelyjen mahdollisuus. Ylipäätensä näitä kysymyksiä on haluttu ratkaista pieteetillä ja yksittäistapauksina.[31]

Kirkkoon haluttaisiin perustelutekstien mukaisesti yksiselitteinen, monen mielestä uskonnon ja omantunnon perusoikeutta loukkaava perusteluteksti, jota käytettäisiin jokaista vastaan, joka kokisi omantunnon vaikeutta uskonnonharjoittamiseen kuuluvien toimitusten yhteydessä. Piispainkokouksen selonteokoakin on jo ehditty tulkita siten, että se merkitsisi kieltäytymistä kaikista erikoiskohteluista, koska esim. työjärjestelyjen tekeminen omantunnon syyistä on tulkittu olevan välillistä syrjintää. Kysyä myös voidaan, eikö omantunnon syyistä piittaamaton esimiestoimintakin tai kirkon antama ohjeistus voisi olla syrjivää, koska myös ohje ja käsky syrjiä (piittaamattomuus alaisen/viranhaltijan PL 11 §:n mukaisten perusoikeuksien toteutumisesta) on yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momentin 4-kohdan mukaan syrjintää?

3. Olisiko selvennettävä uskonnollisten yhteisöjen vastuuta vihan lietsonnan ehkäisemisessä ja syrjinnän kohteeksi joutuneiden suojelussa?

Sukupuolista suuntautumista koskevan asiaryhmän osalta varsinainen keskustelu kirkossa on vasta käynnistymässä. Keskustelussa ja sitä seuraavissa johtopäätöksissä

olisi otettava huomioon kirkon yhteisönä nauttima vapaus saada päättää sen omaan oppiin liittyvistä mahdollisista tarpeista tekemällä ehdotuksia kirkkolakisäädökseksi kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Yksilöinäkin kirkon jäsenet kantavat vastuuta yhteiskunnan jäsenenä myös perusoikeuksista voimassa olevien lakien mukaisesti. Kirkolla on perustuslain 22 §:n mukainen julkiselle vallalle kuuluva aktiivinen perusoikeuksien turvaamisvastuu. Tämä vastuu sisältää myös syrjintäkiellon sukupuolisen suuntautumisen osalta. Kuitenkaan perusoikeuksien turvaamisvastuu ei automaattisesti merkitse kieltoa säännösten saamiseksi kirkkoa koskevaan lainsäädäntöön kiellosta esim. virkakelpoisuuteen, jos tällaisille varauksille on kirkon oppiin perustuvia tarpeita.

Yhteiskunta ei ole ollut omantunnonasioissa erilliskohtelun järjestämisessä yhtä pidättyväinen kuin kirkko. Yhteiskunnan näkökulma on mm. aseettomaan palvelukseen tai terveydenhoitoon liittyvissä tilanteissa omantunnon kysymyksissä sallinut erilliskohtelun. Sen sijaan piispainkokouksen tuoreessa selonteossa kirkon pappisvirkaan liittyen ei sijaa omantunnonkysymyksille ole vastaavalla tavalla löytynyt, vaikka omantunnonkysymyksen peruste on selonteonkin ja sen valmistelujen mukaan kirkon opin mukainen usko. Kirkossa on jäänyt siten vajaaksi sen selittäminen, miten uskonnonvapauteen kuuluvan yhteisöllisen ulottuvuuden lisäksi otetaan huomioon siihen myös välttämättä kuuluva yksilöllinen ulottuvuus. Perustuslain 11 §:n 2 momentin mukaan uskonnon ja omantunnonvapauteen sisältyy oikeus ilmaista vakaumuksensa lisäksi myös oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa. Jumalanpalveluksen tai muun kirkollisen toimituksen hoitamiseen kuuluu uskonnon tunnustaminen ja harjoittaminen.

Kirkossa virkakysymykseen liittyvien ongelmien tarkastelussa ei ole syrjinnän osalta riittävästi selvitetty mielipidevähemmistöön jääneiden asemaa. Kirkko ei ole kantanut huolta pappisvirkaa koskevassa keskustelussa tai mediaviestinnässä perusoikeuksia uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai hyökkäävän ilmapiirin luomisesta kirkossa ja työyhteisöissä. Nimenomaan kirkon mielipidevähemmistön kannalta sellainen yhdenvertaisuuslain tulkinta ja soveltaminen, jossa syrjintäkieltojen kokonaisuus nykyistä paremmin otetaan huomioon, ei voine merkitä ainakaan nykyisen yhdenvertaisuusasetman huononemista. Uskonnon ja omantunnonvapauden merkitys yhdenvertaisuusarvioinneissa nimenomaan kirkon hengelliseen toimintaan liittyvänä tulee ennemminkin lähitulevaisuudessa selkiytymään ja korostumaan.

Yhdenvertaisuuslain valmistelutöissä[32] on myös viitattu perustuslakivaliokunnan lausuntoon[33], jossa on PL 11 §:stä katsottu johtuvan kirkon oikeuteen sisäisestä autonomiasta sekä arvioitu PL 6 §:n 2 momentin ja 11 §:n välistä suhdetta seuraavasti: "Kirkon kirkkolain mukainen perustehtävä on uskonnollinen ja liittyy uskontunnustukseen."

Kirkon tunnustuksesta seuraa pyrkimys kirkon ykseyteen, jota on turvattava uskonyhteisön lähtökohdista. Kirkon ykseys liittyy uskonnonharjoitukseen eikä ykseyden toteuttaminen kirkon teologisen tunnusmerkistön mukaisesti voi toteutua pelkästään kirkon sosiologisen yhteisön edellytyksin. Tämä merkitsee myös sitä, ettei kirkko voi syrjiä tunnustuksensa mukaan toimivia jäseniään ja työntekijöitään.[34] Uskonnon harjoittamisen turvaamisen on myös oltava hyväksyttävä syy tarvittavaan erilliskohteluun (segregaatioon) ilman, että tätä perustuslakia alemptasoisien lain perusteella pidetään syrjintänä.

- Lähdeaineisto:
- Hallberg, Pekka:
- Kirjassa Perusoikeudet WSOY 1999 Perusoikeudet tuomioistuimissa
- Leino, Pekka:
- Julkaisut / tutkimukset
- Kirkkolaki vai laki kirkosta. Hallinto-oikeudellinen tutkimus kirkon oikeudellisista normeista. Suomalainen Lakimiesyhdistys A 231, Vammala 2002
- Kirkko ja perusoikeudet. Suomalainen Lakimiesyhdistys E 6, Saarijärvi 2003
- Kirkon oikeudelliset normit. Johdatus Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa koskevaan oikeuteen. Suomalainen Lakimiesyhdistys E 12, Vaajakoski 2005
- Kirkkolain riittävyys kirkon hallintolaiksi. Lisensiaattitutkimus Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta 2000.
- Muita kirjoituksia
- Kirkkolaki kirkon hallintolakina. Teologinen Aikakauskirja (TA) 2001, s. 155-166
- Rekisteröity parisuhde ja kirkko. TA 3/2003, s. 205-214
- Ykseys vai yhdenasianliikkeet? Kirkon ykseyden säilyttämissyrkimys ja sen kirkko-oikeudelliset perusteet, Oikeus 2/2006
- Esitelmiiä:
- Suomalaisen ja ruotsalaisen kirkkolakijärjestelmän yhtäläisyydet ja erot, esitelmä STKS:n symposiumissa 10.11.2004, julkaistu kirjassa Käytännöllinen teologia-teoriaa vai käytäntöä, STKS:n vuosikirja 2005 s. 183-210
- Pohjoismaisessa tutkijasymposiumissa Ret-Etik-Teologi 10.9.2005 Reykjavikissa Likheter och skillnader i kyrkolagsystemen i Sverige och Finland
- P o h j o i s m a i s e s s a kirkkolainsäädäntöseminaarissa Lundissa 8.10.2005 esitelmä Förhållandet mellan statens och trossamfundens normsystem Trossamfundens och diskrimineringslagarna
- P o h j o i s m a i s e s s a uskonnonvapaussymposiumissa Brysselissä 3.2.2006 pidetty esitelmä aiheesta
- Preservation of church unity and the protection of conscience and other basic rights
- Saraviita, Ilkka:
- Suomalainen perusoikeusjärjestelmä. Helsinki 2005
- Scheinin, Martin:
- Kirjassa Perusoikeudet WSOY 1999 Yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltö (PL 6 §; Uskonnon ja omantunnon vapaus (PL 11 §)
- Viljanen, Veli-Pekka:
- Kirjassa Perusoikeudet WSOY 1999, Perusoikeuksien soveltamisala; Perusoikeuksien rajoittaminen
- Lainvalmistelutyöt ja mietinnöt:
- KM 1992:3 (Perusoikeuskomitean mietintö)
- PeVM 25/1994 vp. (perusoikeusuudistus)
- Perustuslaki 2000. Komiteamietintö 1997:13
- HE 57/1985 vp.(tasa-arvolaki)
- HE 7/1987 vp. (Kirkkolain muutos, pappisviran avaaminen naisille)
- HE 309/1993 vp. (perusoikeusuudistus)
- HE 1/1998 vp. (uusi Suomen hallitusmuoto)
- HE 170/2002 vp (uskonnonvapauslaki)
- HE 44/2003 vp. (yhdenvertaisuuslaki)
- Muita lähteitä:
- Piispainkokouksen 10.2.2004 asettaman työryhmän mietintö. Työn johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työturvallisuus. Suomen ev.-lut. kirkon keskushallinto. Sarja B 2006:2.
- Piispainkokouksen selonteko syyskuussa 2006 edellä mainitun työryhmän mietinnön johdosta
- Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 4.12.2001 kirkkolain 6 luvun 1 §:n 2 momentin säännöksestä
- _____
- _____
- [1] Gal. 3:28 ja Kol. 3:11.
- [2] Matt. 22:37-40. Rakkauden kaksoiskäskyn mukaan ensimmäinen ja suurin käsky kehottaa rakastamaan Jumalaa ja toinen, saman vertainen, kehottaa rakastamaan lähimmäistä. Kirkko on uskonnyhteisö ja sosiologinen yhteisö, molempia.
- [3] Scheinin 1999, 367. Scheinin viittaa aikaisempaan perustuslakivaliokunnan kannanottoon. HE 309/1993 vp. mukaan ehdotetun 11 §:n perusteella "Ketään ei voitaisi velvoittaa osallistumaan omantuntonsa vastaisesti jumalanpalvelukseen tai muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen. Ehdotetun virkkeen tarkoituksena ei kuitenkaan ole estää muiden ihmisten positiivista uskonnon harjoittamisen vapautta".
- [4] Viljasen 1999, 157 mukaan perusoikeuksien välisiä kollisioita joudutaan ratkaisemaan sekä yleisellä tasolla lakeja säädettäessä että konkreettisissa soveltamistilanteissa (viranomaisissa ja tuomioistuimissa). Viljasen mukaan (s. 689) lainsäädäntöön voidaan kohdistaa perusoikeusmyönteisen laintulkinnan ideaa vastaava vaatimus, jonka mukaan lain säännökset on jo pyrittävä muotoilemaan siten, että mahdollisimman hyvin turvaavat perusoikeuksien toteutumisen myös käytännössä.
- [5] Leino 2003, 326. Myös Viljasen 1999, 184 mukaan [kansallisen perustuslain takaamien] perusoikeuksien turvaamiseen käytännössä voidaan tarvita organisaatio- ja menettelysäännöksiä, joiden avulla yksilö voidaan saattaa täysimääräisesti käyttämään oikeuksiaan.
- [6] Viljanen 1999, 155.
- [7] Ks. esim. HE 170/2002 vp., s. 2:"Uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvalla toiminnalla tarkoitetaan tässä rituaalisessa muodossa, esimerkiksi jumalanpalveluksissa ja muissa uskonnollisissa menoissa tapahtuvaa toimintaa." Tällaisissa tilanteissa nimenomaan on esiintynyt omantunnonarkuutta.
- [8] Scheinin 1999, 239.
- [9] Scheinin 1999, 239-242 mukaan tarkoituksiperän hyväksyttävyydessä on suurelta osin kysymys sen järkipäisestä perusteltavuudesta. Erottelun asteessa on kysymys suhteellisuusperiaatteesta. Scheininin mukaan ei edes hyväksyttävä peruste tee oikeutetuksi äärimmäisen

yrkkää erottelua ihmisten välillä. Vaikeampi käsite on myös kiellettyinä pidettävä välillinen syrjintä, jota on kirkonkin hallinnossa alettu käyttää perusteena eräille kielloille. Scheininin mukaan välillinen syrjintä loukkaa tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja ilmenee tilanteissa, joissa tarvittaisiin erityisiä toimenpiteitä tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi. Yksilön syrjiväksi väitetyn toiminnan tarkoituksiperästä riippumatta on kiinnitettävä huomiota myös toiminnan vaikutuksiin, onko kyse syrjinnästä vai ei. On kuitenkin huomattava, että myös yhteisöt, kirkkokin voivat syrjiä. Yhteisön toiminta voi olla aivan yhtä syrjivää välittömästi tai välillisesti. Käytännössä jonkun saattaminen esim. käytännössä virkakieltoon saattaa yhtäläisesti "loukata tämän henkilön tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja ilmetä tilanteissa, joissa tarvittaisiin erityisiä toimenpiteitä tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi".

[10] Vastaavanlaista syrjinnänkiellon tärkeyttä korostavat useat muutkin kansainväliset sopimukset, mm. KP-sopimus/SopS 7-8/1976) art. 26.

[11] Scheininin 1999, 172 mukaan perusoikeuden hyväksytyyn rajoitusperusteen vaatimuksen voi täyttää perusoikeuksien turvaamistavoitteen ohella myös riittävän painava muu yhteiskunnallinen intressi. Sukupuolten tasa-arvo täyttää tämän vaatimuksen. Kuitenkin kirkkokontekstissa on kysyttävä, voidaanko yhteiskunnallisen intressin perusteen painoarvoa pitää yhtä suurena kuin muun yhteiskunnan toiminnoissa. Kirkon hallinnossa toki uskonnon ja omantunnon vapauden merkitystä ei voida aliarvioida, nauttihan kirkkokin PL 11 §:n mukaista uskonnon ja omantunnonvapautta myös PL 76 §:n perusteella ja ilmenemismuodoin.

[12] Saraviita 2005, 200 toteaa hyväksyttävään syyhyn sisältyvän tulkinnanvaraisuutta.

[13] Scheininin 1999, 370 mukaan yksilön oikeus toimia käytännössä uskontonsa tai omantuntonsa mukaisesti voidaan lukea uskonnon ja omantunnon vapauden osaluueeksi. Uskonnon ja vakaumuksen vapaudella on katsottu olevan tehostettua suojaa perusoikeuksien joukossa. Scheinin 1999, 371 ja KM 1992:3, s. 286 mukaan muiden ihmisten perusoikeuksiin liittyvät näkökohdat olisi otettava huomioon

tulkittaessa, miten pitkälle perusoikeussuoja, esimerkiksi uskonnon "harjoittamisen" käsite, ulottuu. PeVM 25/1994 vp., s. 5 mukaan tavallisella lailla ei voida säätää perusoikeuksien ytimeen ulottuvaa rajoitusta.

[14] Scheinin 1999, 374. Molemmat virkakäsitykset mahtuvat piispainkokouksen mukaan kuitenkin kirkon oppiin. Kuitenkin osa toisen virkanäkemyksen omaavista on kokenut omantuntonsa vastaiseksi toiminnaksi osallistumisen uuden järjestelyn mukaiseen uskonnonharjoittamiseen. Ks. myös Saraviita 2005, 72, jonka mukaan perusoikeuksien ns. kovaan ydinalueeseen ei voida tehdä rajoituksia [edes] tavallisilla laeilla. Uskonnon ja omantunnon vapauden sisällön määrittelemiseksi kirkkojen tunnustusten sisällä tarvitaan ilmiselvästi tämän ydinalueen osalta tutkimustyötä sekä myös käytännön järkeä asioiden hoitumiseksi..

[15] HE 309/1999 vp., s. 44). Scheinin 1999, 243.

[16] Mm. Kirkko ja perusoikeudet - kirjassani (2003) olen tarkastellut perusteellisemmin erilaisia perusoikeusjärjestelmiä ja niihin sisältyviä perustavaa laatua olevia oikeuksia. Kysymys on monikerroksisista järjestelmistä, joita on syntynyt ja luotu keskeisiksi koettujen perustavaa laatua olevien oikeuksien suojaksi.

[17] Piispainkokouksen asettama pappisvirassa toimimista selvitetty työryhmä tosin piti välillisenä syrjintänä mm. esimiehen alaisensa omantunnon arkuudesta johtuvaa papin virkaan kuuluvien tehtävien tilannekohtaista järjestelyä. Kirkolliskokous on kuitenkin vuonna 1986 naispappeusratkaisun yhteydessä edellyttänyt mielipidevähemmistöön kirkon virkaratkaisussa jääneiden toiminnan ja kirkon eri virkoihin nimittämisen mahdollisuutta. Tällaista käytäntöä voisi siten ennemminkin pitää hyväksyttävästä tavoitteesta johtuvana sekä tavoitteen saavuttamiseksi käytettäviä keinoja asianmukaisina ja tarpeellisina. Onko niin muodoin tällaisten järjestelyjen kieltäminen syrjivää?

[18] Piispainkokouksen 10.2.2004 asettaman työryhmän (Työn johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työturvallisuus. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokouksen

työryhmän tehtäväksi annetun ensimmäisen kohdan (sen kartoittaminen, mitä ongelmia johtamisen, työyhteisöjen ja työterveyden tai työhyvinvoinnin kannalta syntyy tilanteissa, joissa henkilö omantunnon vakaumuksen perusteella kieltäytyy tai pyrkii painokkaasti välttelemään työtehtäviään tai yhteistyötä) mukaan olisi työryhmän tullut selvittää ja ehdottaa myös tältä osin toimenpiteitä. Käytännössä on selkeitä havaintoja voitu yhdenvertaisuutta rikkovista toimista kirkolliskokouksen naispappeuden hyväksyvän päätöksen jälkeen kirkossa mielipidevähemmistöön jääneiden kirkon jäsenten saamassa kohtelussa. Esimerkiksi tiedotuksessa, kirkollisessakin, on voitu havaita tältä osin selkeätä yhdenvertaisuuslain 6 §:n 2 momentin 3-kohdan vastaisuutta eli syrjintää.

[19] HE 57/1985 vp, s. 12: "Lain soveltamisala olisi yleinen. Lakia sovellettaisiin tässä pykälässä mainittavien poikkeuksin kaikilla elämänalueilla. Esimerkiksi syrjinnän kieltö koskisi yhtä hyvin julkishallintoa kuin yksityistä toimintaa. Laissa ei nimenomaisesti määriteltäisi sen soveltamisalaa, koska tämä ilmenisi laista muutenkin. lain 2 §:ään on sitä vastoin otettu nimenomainen säännös lain soveltamisalan rajoituksista. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan lain säännöksiä ei ensinnäkään sovellettaisi evankelis-luterilaisen kirkon, ortodoksisen kirkkokunnan eikä muiden uskonnollisten yhdyskuntien uskonnonharjoitukseen liittyvään toimintaan. Lakia ei siten sovellettaisi kirkollisiin toimituksiin, kuten papiksi vihkimiseen. Esityksellä ei näin ollen puututtaisi naispappeuskysymykseen. (Kurs. tässä)." Tasa-arvolain syrjintäperusteiden soveltaminen kirkollisiin toimituksiin ja pappisvihkimyksiin eivät tämän mukaan soveltuisi. Vrt. ajankohtaiset papiston yhteistyökiistat jumalanpalveluksiin ja muihin kirkollisiin toimituksiin nähden.

[20] Ks. Itä-Suomen hovioikeuden tuomio 12.9.2002, nro 1056 (avoliitossa eläneen keittiötyöt Suomen Raamattuopiston työsyryntäasiassa). RL 47:3 kriminalisoi työnhakijan tai työntekijän asettamisen ilman painavaa, hyväksyttävää syytä epäedulliseen asemaan saattamisen rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen tai terveydentilan, uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai

muun näihin rinnastettavan seikan perusteella.

[21] HE 44/2003, 10-11. Ks. myös Leino 2003, 319-321 sekä AOA- ratkaisu 1994/4/99 (Espoon seurakuntayhtymän atk-t u k i h e n k i l ö n työpaikkahakuilmoituskäytännöstä).

[22] Mm. rekisteröityä parisuhdetta koskeva selvitystyö sekä piispainkokouksen selonteko kirkon virkaa koskeviin asioihin sekä sitä edeltänyt työryhmä. Viittaa myös omiin esitelmiini ja kirjoituksiini näistä kysymyksistä Mm. P. Leino: Rekisteröity parisuhde ja kirkko, TA 3/2003; Ykseys vai yhdenasianliikkeet? Kirkon ykseyden säilyttämispyrkimyksen kirkko-oikeudelliset perusteet, Oikeus-lehti 2/2006; Valtion ja uskontokuntien normijärjestelmien välinen suhde / Uskontokunnat ja syrjintälainsäädäntö (Lund 8.10.2005); Kirkon ykseys ja omantunnonsuoja sekä muut perusoikeudet (Bryssel 4.2.2006) sekä Kirkko ja perusoikeudet 2003.

[23] Vaasan hallinto-oikeus 27.8.2004 kumosi Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulin päätöksen kappalaisen virkavelvoitusasiassa ja katsoi, ettei ole mahdollista todeta ei-kelpoiseksi kappalaisen virkaan sukupuolisen suuntautuneisuutensa vuoksi parisuhteessa samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa elävää ja mahdollisesti parisuhteensa rekisteröivää. Hallinto-oikeuden päätöksen perustelujen mukaan poikkeaminen sanotunlaisista lakitasoisista säännöksistä edellyttäisi kirkon tunnustukseen perustuvaa lakitasoista säännöstä kirkkolaissa.

[24] Ts. miten kirkko käsittää esim. sellaisten UT:n kohtien kuin esim. Room. 1:27 merkityksen. Jos kysymys liittyy kirkon oppiin, pitäisi olla mahdollista saada perustuslain sitä vaatiessa lakiin asiaa koskeva normi, koska tällöin kysymys on kirkon opin ja perustuslain 76 §:n edellyttämästä lainsäädäntöautonomiasta yhteiskuntaan nähden sekä kirkon ja sen jäsenten nauttimasta PL 11 §:n mukaisesta uskonnon ja omantunnonvapaudesta.

[25] HE 7/1987 s. 2 sisältää lainvalmisteluun liitetynä kirkolliskokouksen hyväksymän pöytäkirjan: "Myös niillä kirkon jäsenillä ja viranhaltijoilla, jotka suhtautuvat torjuvasti pappisviran avaamiseen naisille,

tulee edelleen olla kirkossamme toiminnanvapaus ja mahdollisuus tulla vihityksi ja nimitetyksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eri virkoihin. Kaikki kirkon jäsenet ja viranhaltijat ovat yhdessä vastuussa siitä, että muutoksen aiheuttamat vaikeudet pyritään voittamaan keskinäisen yhteistyön avulla ja kirkon ykseyttä varjellen."

[26] Kysymys saattaisi kuitenkin olla myös uskonnon ja omantunnon vapauden ytimeen kuuluvasta asiasta, johon rajoitusten säätämisestä on omat perusoikeusjärjestelmän sisäiset (erittäin tiukat) rajoituksensa. Ks. Scheinin 1999, 174 (Ydinalueen koskemattomuuden vaatimus).

[27] Tämä harmoniointipyrkimys on sikäli mielenkiintoinen ilmiö, että siinä voisi nähdä jossakin määrin valtiokirkollisuuteen palaamista tai kirkko-oikeudesta luopumista ja sen korvaamista yleisellä virkamiesoikeudella.

[28] Hallberg 1999, 712. Perusoikeussäännöksiin liittyy niiden suoran soveltamisen lisäksi myös niiden vaikutus (perusoikeusmyönteinen laintulkinta) alemman asteisten säännösten (kuten yhdenvertaisuuslaki) tulkinnaissa.

[29] Ks. esim. Kirkko ja kaupunki-lehden yleisön osaston kirjoitukset 8.11.2006 (nimimerkit Erilainen homo ja Tasa-arvoa kiitos!), jotka viittaisivat siihen, että sukupuolista suuntautumista koskevissa kysymyksissä kirkkoa kohtaan näissä kysymyksissä saattaa olla kysymys kirkon kokemisesta tekopyhäksi eikä niinkään siitä, että kirkko olisi rekrytointinsa osalta alistettava yhteiskunnalliseen sääntelyyn sukupuolista suuntautumista koskevissa kysymyksissä.

[30] Ks. mm. HE 44/2003 s. 42, jonka mukaan oikeutettu epäsuotuisa kohtelu olisi [kuitenkin] mahdollista säännöksessä mainittujen tavoitteelle ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyille keinoille asetettujen edellytysten täytyessä. Ks. myös s. 44, jonka mukaan hyväksyttävää syiden osalta työhön liittyviä vaatimuksia voidaan arvioida työnantajan toiminnan luonnetta vasten. Eri asemaan asettamisen oikeuttamista arvioidaan aina sen mukaan, onko käytetty peruste tarkoituksellisesti perusoikeuksien toteutumisen kannalta hyväksyttävä. Erilainen kohtelu voisi olla siten perusteltua uskonnon ja omantunnonvapaudenkin toteuttamiseksi.

Positiivisen erityiskohtelun sallittavuutta on perusteltu esimerkiksi sukupuolisen tasa-arvon yhteiskunnallisella merkityksellä, Tässä kohdin olisi kuitenkin kysyttävä, voiko yhteiskunnallisen intressin painoarvo kirkolle, sen työntekijöille ja jäsenille keskeisten perusoikeuksien ollessa kysymyksessä painavampi? Tasa-arvolakia säädettäessä (HE 57/1987) yhteiskunnan vaikutus ja intressi nimenomaisesti haluttiin sulkea pois pappisviran osalta, koska kysymyksen katsottiin liittyvän kirkon omaan intressipiiriin. Naispappeuskysymyksen tultua ratkaistuksi, on tulkittu yhteiskunnallisen sääntelyn ulottuvan myös tälle alueelle, jota on pidetty KL 76 §:n perusteella kirkon omaan intressipiiriin kuuluvana.

[31] Perusoikeusjärjestelmää luotaessa (HE 309/1993) korostettiin uskonnon tai omantunnon vapauden ja virkavelvollisuuksien välisten ristiriitojen ratkaisemisessa tapauskohtaisuutta. Pidettiin jopa mahdollisena työnjaollisia ja muita hallinnollisia järjestelyjä, joilla vältettäisiin henkilön velvoittaminen vakaumustaan loukkaaviin työtehtäviin. Tässä kohdin on kiinnitetty huomiota omantunnonkysymyksiin. Negatiivisen uskonnon ja omantunnonvapauden suojassa on kysymys, jos mahdollista vieläkin "aremmasta alueesta", uskonnon harjoittamisesta, jonka suojaamista ei voida pitää ainakaan vähempi merkityksellisenä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on puolestaan mm. (PeVM 25/1994) kiinnittänyt huomiota "tarpeeseen esimerkiksi työn järjestelyin kunnioittaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan uskonnollista tai muuta vakaumusta". Myös Euroopan ihmisoikeussopimuksia koskevasta tulkintakäytännöstä on löydettävissä merkkejä siitä, että omantunnonkysymysten ratkaisemisessa ylikansallisesti vaihtoehtoisia järjestelyjä pidetään toivottavina.

[32] HE 44/2003, s. 11.

[33] Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle 4.12.2001 kirkkolain 6 luvun 1 §:n 2 momentin säännöksestä

[34] Uskonnon ja omantunnonvapauden osalta negatiivisen uskonnonvapauden sisältö ja turvaaminen on jäänyt kirkon hallinnon selvittelyissä vajaaksi.

MAALLISTUNEILLE SUOMALAISILLE ON SAARNATTAVA LAKIA JA EVANKELIUMIA!

Pastori Richard Ondicho-Otisoa haastatteli Marja-Liisa Nore

Keniasta kotoisin oleva pastori Richard Ondicho-Otiso on asunut noin seitsemän vuotta Suomessa. Hänellä on kutsumus palvella papin tehtävissä Jumalaa. Mutta hän on saanut henkilökohtaisesti kokea, ettei Suomen kirkosta löydy työtä tunnustukselliselle papille. Niinpä hän suunnittelee paluuta takaisin kotimaahansa yhdessä suomalaisen vaimonsa ja kahden lapsensa kanssa.

Richard Ondicho-Otiso toivoi jo lapsena voivansa tulla papiksi. Hän on sitä mieltä, että Jumalan palveleminen on jaloa työtä. Tärkeä kristillinen kasvattaja oli hänen isoäitinsä, joka kuului roomalaiskatoliseen kirkkoon. Isoäidille kirkossa käynti oli tärkeää. Richardkin kävi jo pienenä pyhäkoulua kotiseudullaan Länsi-Kenian Kisiissa. Jo 12-vuotiaana hänestä tuli pyhäkoulun opettaja, jota tehtävää hän hoiti yli kymmenen vuotta. Oppilaina oli viitisenkymmentä eri-ikäistä lasta. Nyt nämä lapset ovat jo aikuisia ja

monella on oma perhe, mutta Richardin vieraillessa kotikässään, he tervehtivät häntä erityisellä

kunnioituksella ja muistelevat, mitä hän on heille opettanut. Richard toteaa, että hän todella tietää, mitä tarkoittaa, että Jumala ei hylkää pieniä alkuja.

Richard kertoo olevansa kotoisin köyhästä perheestä, eikä joulunakaan pöydässä yleensä ollut mitään jouluherkkuja. Pääsy teologiaa opiskelemaan oli hankalaa. Hän pyrki useamman kerran Matongon Luterilaiseen Teologiseen seminaariin, mutta ei saanut sieltä opiskelupaikkaa. Nairobissa lähetystyössä oleva pastori, teol. tri Anssi Simojoki oli kuitenkin kannustamassa ja tukemassa häntä. Richard kertoi olleensa jo epätoivoinen ja epäilleensä, oliko Jumala kutsunutkaan häntä tähän tehtävään. Opiskelupaikka häämötti sitten valtameren takana, Tyynenmeren Luterilaisessa Teologisessa seminaarissa. Mutta Richard ei ollut voinut suorittaa teologian perusopintojaan Afrikassa ja niin tämäkin opinahjo ei avannut oviaan hänelle. Kuoron johtamista jo pitkään harrastaneena hän jatkoi sitten Nairobissa Uhuru Highwayn seurakunnan luterilaisen kirkkokuoron johtamista ja ajatteli saaneensa taas osoituksen, ettei häntä ole kutsuttu papin tehtävään. Sitten suomalainen pastori Sakari Vuola, joka nykyään toimii Köyliön kirkkoherrana, tuli seurakuntaan vapaaehtoistyöhön. Ennen paluutaan Suomeen hän kertoi

haluavansa sponsoroida Richardin opintoja, jos hän saa opiskelupaikan Itä-Afrikassa. Tämä oli valtava yllätys Richardille. Hän saikin opiskelupaikan teologisesta opinahjosta Mwikassa, joka sijaitsee Kilimanjaro vuoren juurella. Siellä hän opiskeli viisi vuotta. Pappisvihkimyksen hän on saanut Mwanzassa, Tansaniassa.

Mikä on vaikuttanut siihen, että olet omaksunut tunnustuksellisen käsityksen Raamatusta ja virasta?

“Olen kasvanut luterilaisessa kirkossa, jossa en koskaan ole tavannut yhtään naista, joka olisi halunnut saada pappisvihkimyksen. Lisäksi olen omaksunut tunnustuksellisen teologian perusteet asuessani lähetystyössä olevien Anssi ja Marja Simojoen luona. Työskentelin heidän luonaan kiinteistöhoitotehtävissä. Sitten professori Robert Preus USA:sta vieraili Keniassa. Hän käynnisti Lutheran Heritage Foundationin käännöshankkeet. Tohtori Anssi Simojoki otti minut mukaan kääntäjätiimiinsä. Käänsimme osan Augsburgin tunnustuksesta, joka muodosti osan Tunnustuskirjojen käännösprojektia. Silloin omaksuin tunnustuksellisen teologian sydänjuuriani myöten. Jumala onkin siunannut minua lähetystyöntekijöiden kautta.”

Richard Ondicho-Otiso tuli sitten v. 1999 Suomeen teologian vaihtopilaaksi. Hän tutustui tulevaan vaimoonsa Kirsiin. Heidät vihittiin seuraavana vuonna Nairobissa, Uhuru Highwayn kirkossa. Jumala on siunannut heitä kahdella vilkkaalla pojalla, joista vanhempi Amos on kohta 3-vuotias ja Eliel pian 2-vuotias.

Minkälaisia kokemuksia olet saanut Suomesta ja Suomen kirkosta?

“Muutimme Suomeen pian pappisvihkimyksen saatua vaimoni opintojen takia. Vastavihittynä pappina olin mieli korkealla, valmis palvelemaan Jumalaa seurakunnassa. Mutta sepä ei ollutkaan mahdollista tässä kristityssä maassa! Kaikkialla ihmiset pitivät minua opiskelijana, eivätkä vihittynä pappina, vaikka tiesivätkin sen. Hämmennyin kovasti näiden väärinkäsitysten takia. Ymmärsin samalla, että jos en riipu kiinni Jumalassa, elämästäni kristittyinä tulisi yhtä sekasotkua. Huomasin, että Euroopassa kristillisyys on erilaista kuin Afrikassa. Jos Afrikkaan tulee lähetystyöntekijä, hänet otetaan nöyrästi lämmöllä vastaan ja kuunnellaan hänen sanomaansa. Siellä ajattelemme, että jos Jumala on lähettänyt meille jonkun niin kaukaa, niin Jumalalla on meille erityinen sanoma välitettävänä hänen kauttaan.”

Etelä-Suomen seurakunnista Richardilla ei ole paljon hyvää sanottavaa. Hän katsoo, että useimmat niistä ovat hengellisessä mielessä näivettyneitä ja kaipaavat uudistumista. Niitä ei oikeastaan voi pitää edes luterilaisina, koska ne tunnustavat sellaista, mikä ei ole Raamatun ja luterilaisen opin mukaista.

“Ihmisille on julistettava uudelleen evankeliumia. Jos näin ei pian tapahdu, suljetaan kauniit, suuret kirkot eräänä päivänä, joka voi olla edessä piankin. Silloin nämä rakennukset ovat vain muistuttamassa siitä, että tässä maassa oli kerran kristittyjä kuten aikoinaan Babyloniassa.”

Pastori Ondicho-Otiso on noin vuoden verran työskennellyt Luther-Säätiön Joensuun jumalanpalvelusyhteisössä.

“Ihmiset ovat puhuneet Luther-Säätiöstä kielteiseen sävyyn. Mutta Raamattu sanoo: *“Sillä sana rististä on hullutus niille, jotka kadotukseen joutuvat, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima”* (1 Kor. 1:18). Minulle Luther-Säätiö merkitsee kirkkoa. Se voi aikaansaada luterilaisen tunnustuksellisen opetuksen säilymisen Suomessa. Säätiö kasvaa nopeasti. Ketään ei voida pakottaa pysymään liberaalissa kirkossa ja epäkristillisissä seurakunnissa”, toteaa Richard.

Suomessa olon aikana Sinulla on ollut välillä myös työjaksoja Tansanian kirkossa. Minkälainen tilanne siellä on?

“Tansanian kirkossa on 20 hiippakuntaa. Niistä suurin, Viktorianjärven hiippakunta on yksi harvoista tunnustuksellisista hiippakunnista siellä. Piispa Nehemiah Bomani on hyvin konservatiivinen ja haluaa pysyä luterilaisena. Eräät lähetysaarnajat halusivat tuoda hiippakuntaan liberaaliteologiaa ja he kannustavat naisia opiskelemaan teologiaa ja hakemaan pappisvihkimystä. Viime vuonna eräs nainen suorittikin teologian opinnot, mutta kieltäytyi pappisvihkimyksestä. Tämä aiheutti suuttumusta liberaalien lähetysjärjestöjen keskuudessa. Ihmettelenkin, miksi he haluavat hävittää oikeat uskavaiset ja myydä tilalle liberaaliteologiaa. Hyvää sanomaa Jeesuksesta Kristuksesta tulisi saarnata pyyteettömästi, kuten ensimmäiset lähetysaarnajat tekivät.”

Onko kristinuskon tilanne parempi Afrikassa kuin täällä pohjoisessa?

“Eivät afrikkalaiset ole muita parempia, sillä *“kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla, ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan”* (Room. 3:23-24). Nyt kristinuskon on siirtynyt köyhiin maihin. Afrikassa ihmiset juoksevat suorastaan henkensä kaupalla kirkkoihin. Kirkko kasvaa nopeasti, mutta samalla länsimaiden liberaaliteologia kiirehtii perässä tukahduttaakseen uskon. Afrikan köyhät ihmiset ovat riippuvaisia yksin Jumalasta, kun lännessä ihmiset luottavat taloudelliseen vakavaraisuuteensa. Afrikassa ihmiset tietävät, että Jumala vastaa heidän rukouksiinsa, mutta lännessä ihmiset uskovat, että heidän tietonsa ja taitonsa voivat antaa heille kaiken, mitä he tarvitsevat. Jeesus vain voi pelastaa, ei raha pelasta ketään kuin korkeintaan täksi ajaksi, mutta Jeesuksen sovitustyö pelastaa ikuisiksi ajoiksi.”

Richard haluaa syntyperäisenä afrikkalaisena sanoa, että he ovat länsimaille velkaa suuren kiitoksen, kun heille on tuotu hyvä sanoma Jeesuksesta. Liberaaliteologiasta sen sijaan ei voi olla kiitollinen missään olosuhteissa.

Suomessa kirkosta eroaminen kasvaa voimakkaasti. Erityisesti nuoret aikuiset jättävät kirkon. Mitä olisi tehtävä, että Suomessa ihmiset haluaisivat sitoutua Raamatun sanaan ja tulla uskoon?

“On yksi vastaus: *“Mutta jos minun kansani, joka on otettu minun nimiini, nöyrtyy ja he rukoilevat ja etsivät minun kasvojani ja palajavat pahoilta teiltänsä, niin*

minä kuulen taivaasta ja annan anteeksi heidän syntinsä ja teen heidän maansa jälleen terveeksi.” (2. Aik. 7:14). Myös Niinive on esimerkki, jossa Joonas kehotti kansaa katumaan ja pukeutumaan säkkeihin. Olen itse asiassa sitä mieltä, että ne, jotka eroavat kirkosta, toimivat oikein, jos sieltä ei saa enää hengellistä ravintoa. Kirkko on menettänyt merkityksensä, koska ihmiset ovat muuttaneet Jumalan Sanaa ja ovat suostuneet miellyttämään maailmaa. Jos pappi haluaa miellyttää ihmisiä saarnaamalla pelkästään evankeliumia, siihenkin kyllästytään. Uskon, että ihmiset haluaisivat kuulla, että he ovat todella syntisiä ja ansaitsevat tuomion. Kun lakia sillä tavalla painotetaan, he tarttuvat lohduttavaan evankeliumiin. Laki tekee armosta paremman! Psalmassa (1:2) sanotaan: ***“Autuas se mies, joka rakastaa Herran lakia ja tutkistelee hänen lakiaan päivät ja yöt.”*** En tuomitse täällä olevia kristittyjä, vaan Jumalan Sana tuomitsee meidät kaikki. ***“Ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte.”*** (Luuk. 13:3 ja 5). Ohje on hyvin selvä, ihmisten on valittava ketä he haluavat palvella. Joosua, joka oli Israelin lasten johtaja, huomasi että monet halusivat palvella muita jumalia. Hän pesi kätensä sanomalla: ***“valitkaa tänään, ketä te haluatte palvella”.***

Minkälaisena näet tunnustuksellisten pappien ja seurakuntalaisten tilanteen Suomessa?

“Monet ovat joutuneet eksyksiin, mutta meidän ei tarvitse seurata heitä. Jos oltaisiin rehellisiä ja uskollisia kutsumukselle, tunnustuksellista väkeä ei haluttaisi ajaa ulos kirkosta. Liberaaliteologian tuoneet haluavat varmistaa, että ihmiset nääntyvät hengellisesti,

eivätkä he halua kenenkään säilyttävän oikeaa Raamatun opetusta. Tunnustuksellisten pappien asema on vaikea ja varmaan tulee sellaisena jatkumaankin. Mutta Raamattu sanoo: ***“Joka kestää loppuun saakka, se pelastuu.”*** Tarvitaan kärsivällisyyttä ja uskollisuutta kutsumukselle. Jumala ei ole koskaan hylännyt ketään, eikä niin tule tekemäänkään. Raamattu sanoo: ***“Niin pitäköön jokainen meitä Kristuksen käskyläisinä ja Jumalan salaisuuksien huoneenhaltijoina”*** (1 Kor. 4:1). Kaikki, jotka Jumala on kutsunut, ovat Jumalan salaisuuksien vartijoita. Siinä kysytään uskollisuutta. Rukoilen, että Jumala siunaisi kaikkia tunnustuksellisia veljiä ja sisaria, että he jaksaisivat. Sillä nyt on todella vaikea aika kaikilla, jotka haluavat pysyä uskollisina pyhille kirjoituksille. Kiusauksia on paljon. Mutta veljet, jotka olette kutsutut pyhään palvelukseen, pysykää uskollisina kutsulenne, koska pian tulee Herra Jeesus Kristus. Haluan vielä muistuttaa veljiä ja sisaria, jotka ovat joutuneet liberaalien ahdistamiksi, että rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä vainoavat. Sillä he eivät tiedä mitä tekevät. Mestarimme rukoukset niiden puolesta, jotka hänet ristiinnaulitsivat. Luottakaa Herraan, sillä hän on uskollinen.

Tunnustuksellisten pappien ja maallikoiden pitäisi toimia yhdessä yhteisönä eikä toisistaan irrallaan. Sain nöyryyttävän kokemuksen täällä Joensuussa, kun valitukseni jälkeenkään en saanut mahdollisuutta jatkaa yliopistossa teologian opintojani. Silloin huomasin jääneeni perheeni kanssa yksin. Tunnustukselliset veljet eivät jaksaneet antaa tukea. Se tuntui surulliselta. Jos tunnustukselliset pastorit ja maallikot eivät tue toisiaan ja rukoile toistensa puolesta, meistä

tulee hajallaan olevia, emmekä kestä kiusauksissa tai säästy vihollisen hyökkäyksiltä.”

Mitä tulevaisuuden suunnitelmia Sinulla on?

“Minua ei hyväksytty täällä Suomessa kirkon palvelukseen, joten selviytyäkseni taloudellisesti toimin ns. teltantekijänä kuten Paavalikin palvellessaan kirkkoa. Samalla rukoilen, että Jumala lähettäisi minut takaisin Keniaan tai Tansaniaan. Minä sekä perheeni ja kutsumukseni ovat Jumalan käsissä. Hän tietää huomisen paremmin kuin me eilisen. Olen ollut hämmennyksissä nämä seitsemän vuotta ja nyt valmistaudun palaamaan Keniaan palvelemaan Jumalan kansaa, niin kauan kuin minulla on kyky siihen. Samalla suunnitelmissani on perustaa ravintola Mwanzaan, jotta voisin myös taloudellisesti huolehtia vaimostani ja lapsistani.”

Paavalin Synodi tekee työtä, että rakkaassa kirkossamme kuuluisi Raamatun eläväksi tekevä kokonainen opetus.

Ari Norro, Kalle Väätäinen, Jari Rankinen, Vesa Pöyhtäri, Kalannin seurakunta, Luther-säätiö jne - haluamme sanoa “kyllä” - tukea ja pysyä yhdessä Jumalan sanassa.

Homoliittojen siunaamiset, apostolisen järjestyksen vastaiset jumalanpalvelukset, lain ja oikeuden halveksiminen, väärämielinen piispallinen kaitsenta jne - haluamme sanoa “ei” ja etsiä raamatullista ja luterilaista tietä.

Vaikuta sinäkin!

Pankkisiirtolomake lehden välissä Tilinumero takakannessa

Raamattu- ja tunnustuspäivät Tampereella

--

Kristus, kirkon Herra

Aleksanterin kirkossa

(os. Pyynikin kirkkopuisto)

31.3–1.4.2007

”Rakkaat ystävät! Hartaasti olen halunnut kirjoittaa teille yhteisestä pelastuksestamme, ja nyt sain aiheen kehottaa teitä taistelemaan sen uskon puolesta, joka pyhille on kertakaikkisesti annettu.” Näin kirjoitti Juudas, Herran veli. Syynä kirjeen kirjoittamiseen oli se, että seurakuntaan oli luikerrellut ihmisiä, jotka kielsivät ”ainoan Valtiaamme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen”.

Moni kysyy nykypäivän Suomessa, vieläkö kirkossa saa uskoa, opettaa ja elää Raamatun mukaan. Kutsumme Tampereelle Raamattu- ja tunnustuspäiville kaikkia teitä, jotka kaipaatte kuulla sanomaa yhteisestä pelastuksesta ja haluatte puolustaa sitä uskoa, joka meille on annettu.

Palmusunnuntain sanoma kutsuu meitä seuraamaan Vapahtajaa hänen alennustiellään. Päivien tarkoitus on rohkaista uskomaan Jumalan lupauksiin ja elämään Jumalan sanan mukaan. Kysymme myös, miten kirkkomme voisi uudistua uskolliseksi Herralleen.

Raamattu- ja tunnustuspäivät pidetään Tampereella Aleksanterin kirkossa, osoite Pyynikin kirkkopuisto. Lauantai-iltapäivän kanavat pidetään kirkon lähellä seurakunta-tiloissa.

Olet sydämellisesti tervetullut.

Järjestäjät:

Suomen teologinen instituutti, Ev.lut. Lähetysyhdistys Kylväjä, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys, Paavalin Synodi, Pyynikin seurakunta, Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys, Suomen Ev.lut. Kansanlähetys, Suomen L u t e r i l a i n e n Evankeliumiyhdistys, Suomen Raamattuopiston Säätiö

Ohjelma

Lauantai 31.3.2007

klo 12.00 ”Sen luoja ainoa”, päivien avaus, kirkkoherra

Jaakko Kentta,
pääsihteri Timo Rämä

klo 12.30
”Yhteen uskoon liittää”,
pääsihteri Henrik Perret

klo 13.30 ”Hän,
Kristus, yksi Herra
rakentaa kirkkoaan”,
kirkkoherra Keijo
Rainerma

14.30–16.00 Kahvitauko

klo 16–17.30 **Kanavat**

1. Mitä voimme oppia herätysten historiasta?
professori Jouko Talonen
2. ”Kansoista kooten yhteen”
lähetysjohtaja Pekka Mäkipää,
lähetysjohtaja Pekka Huhtinen
3. Hauras ihminen vahvalla kämmenellä,
seurakuntadiakonian sihteri Irene Nummela
4. Perhe puristuksessa,
lehtori Marja-Kaarina ja lähetyssihteri Pentti Marttila
5. Voiko raamattukritiikkiin luottaa?
professori Tapio Puolimatka,
päätoimittaja Leif Nummela
6. Jumalanpalvelusyhteisö – kilpailevaa toimintaa?

dekaani Juhana
Pohjola, kirkkoherra
Keijo Rainerma

7. Riittävätkö Raamattu
ja tunnustuskirjat?
teol. tri Timo Laato,
päätoimittaja Hannu
Kippo

8. Kenen kirkko?
kirkkoherra Teuvo
Huhtinen,
varatuomari Jyrki
Anttinen

9. Vaikuttaako
Nietzschen perintö
kirkossa? dosentti
Timo Eskola

klo 19 **Seurat** "Hän
Hengen sille
antaa vedellä,
sanalla",

sisälähetysjohtaja Heikki
Haataja, teol.
maist. Soili
Haverinen,
kehitysjohtaja,
dos. Markku
Ihonen

Sunnuntai 1.4.2007

Klo 09.00 "Kirkko –
häväisty,
haavoitettu,
revitty
uuvuksiin"
kirkkoherra
Lasse
Marjokorpi

klo 10.00 Jumalanpalvelus,
saarna:
toiminnanjohtaja
Timo
Junkkaala,
liturgia pastori
Jorma Pitkänen
kirkkokahvit

PÄÄTÖS: "On kerran
juhlariemu"
toiminnanjohtaja
Lasse Nikkarikoski,
va. ulkomaisen
työn johtaja Juhani
Koivisto

Ruokailut Buffet &
Cafe Linkosuo,
Näsinlennankatu 26
(Hämeenkatu 28,
kulmatalo)

la 31.3. klo
14.30–16
Lounasbuffet
(7,70 •, keitto
4,50 •)

tarjolla
myös kahvia,
virvokkeita,
suolaista ja
makeaa
kahvileipää
klo 17.30–19
kahvila
avoinna

su 1.4. klo
8.00–9.00
Aamiaisbuffet
(6,50 •)
klo 11.30–
12.30 Kahvila
avoinna,
tarjolla myös
keittoa

Majoitus esim.
lähellä kirkkoa
oleva Omena-
hotelli, os.
Hämeenkatu
28, 55 • 1–4-
hengen huone
(nettivaraus
www.omena.com),
puh.varaus
020-7716555

(6 •/puh.varaus).
Hotellissa toimii ravintola
Buffet & Cafe Linkosuo,
jossa voi nauttia
hotelliaamiaisen
seisovasta pöydästä
hintaan 6,50 •/henkilö
(lapset 4–12 v: 3 •)

Sisarenpoika- Systersonen

Sisarenpoika on Paavalin synodin jäsenlehti. Lehti ottaa mielellään vastaan kaikenlaista postia: keskustelupuheenvuoroja, esirukouspyyntöjä, tapahtumaselostuksia, osoitteenmuutoksia jne. Lähetetyt kirjoitukset julkaistaan tilan ja tarpeen mukaan.

Toimituksen osoite:

Sisarenpoika - Systersonen
Vesa Kiertokari
Jokisivuntie 13
23600 Kalanti
Puh. 050-3635 430
vesa.kiertokari@uusikaupunki.fi

Toimitus:

Pastori
Juha Muukkonen, päätoimittaja
Pastori
Vesa Kiertokari, toimitussihteeri
Pastori, TT, FM
Petri Hiltunen
Pastori, sosionomi AMK
Niko Vannasmaa

Valokuvat:

Toimitus

Painopaikka:

Myllypaino

Paavalin synodi - Paulussynoden

on käytännön tarpeista syntynyt keskustelu- ja yhteistyöelin kaikille, jotka tahtovat toimia Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa Raamatun ja tunnustuksen mukaisen uskon ja elämän edistämiseksi. Synodi toimii yhteistyössä samaa tavoitetta edistävien koti- ja ulkomaisten järjestöjen kanssa. Paavalin synodin jäseneksi pääsee allekirjoittamalla kirkon virkaa koskevan julkilausuman vuodelta 1976.

Paavalin synodin tuki ry

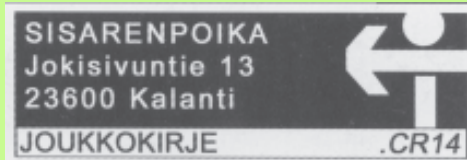
hoitaa synodin taloutta ja muita juoksevia asioita. Tukiyhdistyksen jäseneksi kutsutaan.

Pankkiyhteys:

Nordea 143230-206334

Internetosoite:

<http://www.paavalinsynodi.net>

**Tämä lehti lähetetään
kirkkoherranvirastoihin,
tuomiokapituleihin, kristillisiin
yhdistyksiin ja opistoihin.**

SISÄLLYS

Pääkirjoitus.....	2
Jäävätkö uskovat kansankirkkoon?	
Juha Muukkonen	
Kristus, kirkon Herra.....	3
Tervetuloa Tampereelle	
Vieläkö tehdään pakanalähetystyötä?.....	4
Anssi Simojoki	
Kirkko ja syrjintä.....	9
Yhdenvertaisuus ja kirkko - seminaari 20.11.2006	
Pekka Leino	
Maallistuneille suomalaisille on saarnattava lakia ja evankeliumia!	19
Pastori Richard Ondicho-Otisoa haastatteli Marja-Liisa Nore	
Akuutti tilanne - konkreettinen apu.....	21
Esirukous- ja taloudellinen tuki vetoomus	
Raamattu- ja tunnuspäivät Tampereella.....	22
Ohjelma Aleksanterin kirkossa 31.3–1.4.2007	
Sisällys	24